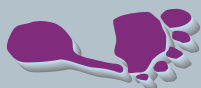

VJESNIK
FRANJEVAČKE
PROVINCije
PRESVETOGA
OTKUPITELJA

Godina 61. Broj 1 i 2. Split, 2012.

USTANOVE

Split - Provincijalat Franjevačke provincije Presvetoga Otkupitelja
www.franjevci-split.hr
provincijalat-franjevaca@st.t-com.hr
 Split - Franjevački klerikat
franjevacki-klrikat@st.t-com.hr
 Split - Franjevački institut za kulturu mira
www.franjevacki-institut.hr
kultura-mira@st.t-com.hr
 Makarska - Služba Božja
sluzba-bozja@st.t-com.hr
 Knin - Caritas župe sv. Ante
caritas_knin@inet.hr
 Zagreb - Vicepostulatura oca Antića
otac-antic@zg.t-com.hr
 Frankfurt/M - Hrvatski dušobrižnički ured
www.kroatenseelsorge.de
delegatur@kroatenseelsorge.de

SAMOSTANI

Knin - Franjevački samostan Sv. Ante
franjevacki-samostan-knin@si.t-com.hr
 Visovac - Franjevački samostan Gospe Visovačke
samostan@visovac.hr
www.visovac.hr
 Zaostrug - Franjevački samostan
www.samostan-zaostrug.hr

ŽUPE

Banjevci - Župa sv. Nikole Tavelića
zupa.banjevci@hi.t-com.hr
 Bilice - Župa Uznesenja BDM
www.zupabilice.hr
 Proložac - Župa sv. Mihovila
www.prolozac.com
prolozac@prolozac.com
 Runovići - Župa Gospe Karmelske
www.runovici.hr
 Split - Župa Gospe od Zdravlja
zupa-gospe@st.t-com.hr
 Sinj - Župa Gospe Sinjske
www.gospa-sinjska.t-com.hr
gospasinjska@hi.t-com.hr
 Studenci - Župa sv. Ilije
www.studenci.hr
 Šibenik - Župa sv. Ante - Šubićevac
www.subicevac.com
zupa@subicevac.hr
 Zagreb - Župa M. B. Lurdske
www.gospa-lurdska.hr
 Geretsried - Pfarrei Maria Hilf
www.pfarreimariahilf.de

MISIJE

Bietigheim-Bissingen
sveti-franjo-asiski@online.de
 Darmstadt-Hrvatska katolička misija
krotische.gemeinde.darmstadt@t-online.de
 Düsseldorf - Hrvatska katolička misija
www.cro.mission-duesseldorf.de
 Esslingen - Hrvatska katolička misija
hkz-es@arcor.de

Frankfurt/M - Hrvatska katolička misija
www.zupa-frankfurt.de
 Freising - Hrvatska katolička misija
croliculum@online.de
 Kelkheim - Hrvatska katolička misija
www.HKZ-MTH.de
 KroatischeKath.GemeindeMTH@t-online.de
 Köln-Hrvatska katolička misija
www.hkm-koeln.de
hkm@hkm-koeln.de
 London - Hrvatska katolička misija
hkmlondon@gmail.com
 Mainz - Hrvatska kaolička zajednica
www.kroatische-kath-gemeinde.de
hkm.mainz@arcor.de
 München - Hrvatska katolička misija
www.baykro.de
 Sindelfingen - Hrvatska katolička misija
www.kkgsifi.de
kkg.sifi@drs.de
 Stuttgart-Bad Cannstatt - Hrvatska katolička misija
www.HKZ-Badcanstatt.de
hkz_badcanstatt@yahoo.de
 Stuttgart-HKZ Bl. A. Stepinac i Sv. Martin
www.kkgs.de
info@kkgs.de
 Vancouver - Hrvatska župa Srca Marijina
www.heartofmary.ca
 Wuppertal - Hrvatska katolička misija
ujac@wtal.de

OSOBNJE ADRESE

Ajdučić, fra Nikica
nikica.ajducic@st.t-com.hr
 Ančić, fra Božo
frabozaoncic@yahoo.de
 Balajić, fra Siniša - Roma
sinke@libero.it
 Bašić, fra Karlo
karlobasic@net.hr
 Bebić, fra Josip
josip.bebic@kroatenseelsorge.de
 Bilić, fra Ante
ante.bilic@freenet.de
 Boban, fra Dujko
fratar@pacbell.net
 Brkan, fra Jure
juraj.brkan@st.t-com.hr
 Brnas, fra Branko
b.brnas@12move.de
 Buljan, fra Vuk
fravuk@gmx.de
 Bustruc, fra Miroslav
miroslav.bustruc@st.t-com.hr
 Crnčević, fra Ante
ante.crncevic@zg.t-com.hr
 Cvitković, fra Josip
frajosipc@yahoo.fr
 Čarić, fra Boris
fraboris@gmx.de
 Čavka, fra Ante
ante.cavka@st.t-com.hr
 Čovo, fra Ante
ante.covo1@st.t-com.hr
 Čovo, fra Šimun
simun.covo@st.t-com.hr
 Čovo, fra Stjepan
ante-stjepan.covo@st.t-com.hr

Čugura, fra Frano
pfano@htomail.com
 Čurčija, fra Božo
bozo.curcija@si.t-com.hr
 Čurčija, fra Nikola
nikola.curcija@si.t-com.hr
 Domazet, fra Anđelko
andjelko.domazet@st.t-com.hr
 Doljanin, fra Frano
franodoljanin@yahoo.com
 Dukić, fra Tomislav
t-dukic@kroatische-mission-muenchen.de
 Erceg, fra Ivica
ivica.erceg@du.t-com.hr
 Gotovac, fra Josip
josip.gotovac@si.t-com.hr
 Grbavac, fra Josip
josip.grbavac@st.t-com.hr
 Gulić, fra Petar
fra.petar.gulic@inet.hr
 Gverić, fra Drago
dragooofm@yahoo.fr
 Jukić, fra Nedjeljko
nedjeljko.jukic@st.t-com.hr
 Jurić, fra Ivica
ivicajurich@gmail.com
 Hrgović, fra Jure
frajure@gmail.com
 Kapitanović, fra Vicko
Vicko.Kapitanovic@public.srce.hr
 Klapež, fra Petar
fra.pklapez@gmx.de
 Klarić, fra Josip
josip.klaric@t-online.de
 Kodžoman, fra Joško
josko.kodzoman@zg.t-com.hr
 Križanović, fra Ivan
IvnKrizanovic@aol.com
 Kulović, fra Josip
j.kulovic@arcor.de
 Lubina, fra Petar
petar.lubina@st.t-com.hr
 Marković, fra Ante
frajojo@telda.net
 Milanović Litre, fra Frano
frafraus@yahoo.com
 Milanović Litre, fra Slaven
zupnik@gospa-lurdska.hr
 Milanović Trapo, fra Petar
petarmilanovic49@yahoo.it
 Modrić, fra Miroslav
framiroslav@compuserve.de
 Mrše, fra Marko
marko.mrse@st.t-com.hr
 Moro, fra Dušan
dusan.moro1@gmail.com
 Nimac, fra Marko
framarko@gospa-lurdska.hr
 Nimac, Stipe
stipe.nimac@st.t-com.hr
 Odrlić, fra Miljenko
miljenko.odrljin@st.t-com.hr
 Periša, fra Ante Branko
ante-branko.perisa@st.t-com.hr
 Prolić, fra Mladen
mladen.prolic@st.t-com.hr
 Repesa, fra Josip
josip.repesa@si.t-com.hr
 Runje, fra Domagoj
domagojrunje@yahoo.it
 Šabić, fra Nediljko
pnsabic@web.de
 Šimić, fra Josip
josip.simic1@zg.t-com.hr
 Šimunović Jurić, fra Jure
jure.juric-simunovic@st.t-com.hr
 Šimunović, fra Ljubomir
ljubomirsimunovic@yahoo.com
 Škopljanac Mačina, fra Ivan
macina@arcor.de
 Šušnjara, fra Stipe
stipe.susnjara@st.t-com.hr
 Tolić, fra Zvonko
ztolic@gmail.com
 Tolić, fra Željko
zeljko.tolic@st.t-com.hr
 Toplak, fra Blaž
blaz.toplak@st.t-com.hr
 Udovičić, fra Ivica
ivan.udovicic@st.t-com.hr
 Vučković, fra Ante
ante.vuckovic1@st.t-com.hr
 Vukman, fra Marinko
marinko.vukman@drs.de
 Vukušić, fra Ante
ante.vukusic@si.t-com.hr
 Župić, fra Jozo
frajozo@gmx.de

VJESNIK

FRANJEVAČKE PROVINCIJE PRESVETOGA OTKUPITELJA

ISSN: 1334-8248

Osnivač i izdavač:

Provincijalat Franjevačke provincije Presvetoga Otkupitelja,
 21000 Split - Trg Gaje Bulata 3
 Tel: 021/ 348-182; Fax: 021/ 347-822;
 e-mail: provincijalat-franjevaca@st.t-com.hr

Odgovorni urednik: dr. fra Željko Tolić, provincijal

Glavni urednik: fra Ante Udovičić

Grafičko uređenje: Silvio Družević

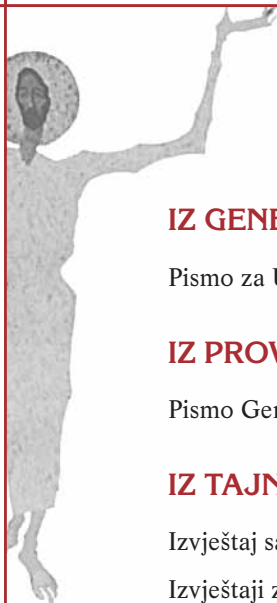
Tisak: Jafra-print d.o.o. Solin

List izlazi dvomjesečno

Naslovna stranica:

Josip Biffel, *Krist Kralj*, mozaik u franjevačkoj crkvi
 Uznesenja Marijina u Makarskoj

IZ GENERALNE KURIJE

Pismo za Uskrs 2012.....	2
--------------------------	---

IZ PROVINCIJALATA

Pismo Generalnoga vizitatora za Uskrs 2012.	8
--	---

IZ TAJNIŠTVA

Izvještaj sa sastanka Provincijskog definitorija održanog u Splitu 18. siječnja 2011.....	10
Izvještaji za Provincijski kapitul	11
Napustio Zajednicu	12

IZ ŽIVOTA PROVINCIJE

Bogoslovi svjedočili o duhovnom pozivu	13
Predstavljanje 10 brojeva časopisa „Počeci“	13
Božićni čestitari i koncert KUD-a „Klek“ u Imotskom.....	15
Božićni koncert u Zmijavcima.....	16
Zbornik „Kačić“ u rukama pape Benedikta XVI.....	17
Primanja i obećanja framaša u Sinju	19
Predstavljeno „Tradicijsko crkveno pučko pjevanje u Franjevačkoj provinciji Presvetoga Otkupitelja“	20
Proslava blagdana Majke Božje Lurdske u Zagrebu	33
Fra Vjeko Vrčić ušao u 99.	34
Akcija Caritasa Župe MBL u Zagrebu „Djeca Djeci“	35
Učenici naše Gimnazije osvojili prvo mjesto.....	35
47. obljetnica smrti sluga Božjega fra Ante Antića	36
Zbornik „Kačić“ u rukama pape Benedikta XVI.....	38
U Francuskoj akademiji u Parizu predstavljen Zbornik „Kačić“	40
Proslava Stepinčeva u Vancouveru.....	41
Susret o. Provincijala s braćom u Schmerlenbachu (Njemačka)	42

NAŠI POKOJNICI

† Ana Dževrnja Viro (r. Elek).....	43
† Mara Bošnjak (r. Bekavac)	43
† Filip Bešlić	43

BIBLIOGRAFIJA

Majci Mariji.....	44
Marija u ranokršćanskoj literaturi.....	44

Pismo za Uskrs 2012.

Ne bojte se! Idite i svjedočite: Uskrsnuo je!

Predraga braćo i sestre,

Gospodin vam dao mir!

Uskrs je, dan što ga učini Gospodin (usp. Ps 117). Onoga koji je bio obješen na drvo, Bog je uskrisio. Nama je povjeren zadatak da propovijedamo i svjedočimo ono što se dogodilo (usp. Dj 10,39-40.42). Ovo je naše poslanje, svima naviještati veliku vijest koja je promijenila sudbinu povijesti: Isus je trpio pod Poncijem Pilatom, umro i bio pokopan, treći dan je uskrsnuo i živi zauvijek.

Sljedećeg mjeseca, listopada, Crkva će održati novu Biskupsku sinodu, na kojoj ću imati radost sudjelovati u ime Unije generalnih poglavara. Ovaj put Sinoda će se baviti *novom evangelizacijom*. Vratimo se malo u povijest. Tema evangelizacije već je bila predmetom sinodalnog razmišljanja 1974. godine, kad su se sinodalni oci bavili *evangelizacijom u suvremenom svijetu*. Plod te Sinode bila je Apostolska pobudnica *Evangelii nuntiandi* Pavla VI., jedan od najvećih papinskih dokumenata XX. stoljeća. U ovom dokumentu, osobito u drugom poglavlju, Papa se pitao: Što znači evangelizirati? Na pitanje je odgovorio u br. 24, tvrdeći da je riječ o složenom hodu, sačinjenom od različitih elemenata: „Obnova čovječanstva, svjedočenje, izričiti navještaj, pristanak srca, ulazak u zajednicu, primanje znakova, apostolsko djelovanje. Možda se čini da su ti elementi jedan drugom oprečni, čak da se isključuju. U biti, oni se uzajamno dopunjuju i obogaćuju. Svakog od njih treba promatrati kao upotpunjenje drugome“.

Evangelizacija je nastavila biti jedna od prioriternih promatranja pontifikata Ivana Pavla II., koji je, zabrinut zbog fenomena sekularizacije, načinio sintagmu *nova evangelizacija*: „Nova u žaru, nova u metodama, nova u svojim izričajima“ (Haiti 1983.). U Apostolskoj pobudnici *Pastores dabo vobis* Papa se vraća toj temi tvrdeći da nova evangelizacija zahtijeva novi žar, nove metode, novi jezik da se naviješta i svjedoči Evandjelje.

Benedikt XVI., prihvaćajući svjedočanstvo svojih prethodnika, ponovno potvrđuje temu nove evangelizacije, ustanovljujući, s *motu proprio Ubicumque et semper*, novi dikasterij s ciljem promicanja obnovljene evangelizacije u zemljama drevne kršćanske tradicije koje žive progresivnu sekularizaciju i neko „zamračenje Boga“. Tako se dolazi do Sinode 2012. godine. Kao što sam ranije spomenuo, bavit će se novom evangelizacijom. Proizlazi pitanje: Kako se pripravljamo za taj crkveni događaj i kako, na koji način aktivno sudjelujemo u njemu?

Kapitul 2009. godine pozvao nas je da životom i riječju uzvratimo Evanđelje. U dokumentu *Nositelji dara Evanđelja*, Kapitul nas je podsjetio kako se „već od prvih dana bratstvo osjeća pozvanim naviještati ono što živi“ (br. 7), Evanđelje, dar koji stoji na njegovu početku (usp. br. 6). Podsjetio nas je da smo pozvani „prihvatiti dar Evanđelja i kreativno ga uzvratiti [...], koračajući putovima svijeta kao manja braća evangelizatori srcem okrenutim Gospodinu“ (br. 10). Uprisutno nam je da nepokretnost i ustajalost, „koje prijete da paraliziraju svaki evangelizatorski dinamizam“, ponekad mogu naznačiti „krizu vjere koja dotiče neke od nas“ (br. 12). Dozvao nam je u pamet činjenicu da se trebamo pokrenuti (usp. br. 11); prolaziti kroz sve antropološke, kulturološke, religiozne i zemljopisne granice; sukladno logici dara (usp. br. 12), biti kreativni (usp. br. 9); govoriti razumljivim jezikom koji vodi računa o komunikacijskim kodovima sadašnjega svijeta i učiniti razumljivim poruku koju želimo prenijeti (usp. br. 16); imati simpatiju za naš svijet (usp. br. 7) te imati na umu društveno-kulturološku stvarnost naših naroda (usp. br. 14), tako da mogemo „utjelovljivati evanđeosku poruku u različitim kontekstima u kojima živimo“ (br. 16). Podsjetio nas je također na okvir unutar kojega trebamo smjestiti našu evangelizaciju. Ona treba biti podržana snažnim iskustvom Boga, treba biti učinjena *od bratstva* i *kao* bratstvo, u suradnji s laicima i s Franjevačkom obitelji, povlašćujući neljudske klaustre, teška i rizična područja i bliskost s najsiromašnijima i isključenima (usp. *Nalog* 13). Cijeli jedan program i metodologija. Nastavimo, stoga, pitati se: Što to sa sobom nosi?

Ukratko, rekao bih da nova evangelizacija zahtijeva, osobito, strastvenost za Riječ. „Jao meni, ako evanđelja ne navješćujem!“, piše Pavao (*1Kor* 9,16). Evangelizacija nije nešto fakultativno, nego me se tiče osobno. Ne mogu biti kršćanin, ne mogu biti redovnik bez evangeliziranja. Tko god je susreo Gospodina i tko je imao neko iskustvo Uskrsloga, ne može zadržati za sebe to iskustvo, nego osjeća potrebu da ga izgovori drugima, da ga uzvratiti drugima. Nova evangelizacija, stoga, govori o intenzivnom iskustvu koje kvalificira vlastiti identitet, zahvaća cijelu osobu i uključuje to da se samoga sebe razumije polazeći od takvoga služenja. Sve to dovodi do zanosa, do otkrića da se u takvom služenju skriva istinsko ja, ono što jesam i ono što sam pozvan biti. Ako ima zanosa, tada će evangelizacija napredovati i u apostolskom životu i u samostanskoj povučeniosti. S kreativnošću, s maštom, s potpunim predanjem i velikodušnošću, u bilo kojoj fazi života, također i u bolesti i u fizičkoj slabosti, premda na različite načine, ona će napredovati.

Ovih dana jedan brat, koji je donedavna radio na području misija, rekao mi je: „Uvijek sam mislio da je moj život određen za misije. Sad kad sam se, zbog bolesti, vratio kući, otkrio sam da me Gospodin poziva da ostanem

misionar u sadašnjoj situaciji. Želim nastaviti biti misionar. Prikazujem svoj život i svoje patnje za misije, za širenje Evanđelja“. Taj je brat, kao Pavao, otkrio da je evangelizacija njegov život. Koliko sam braće ovih godina susreo koji su isto to otkrili! Za sve njih ne prestajem zahvaljivati Gospodinu.

Nova evangelizacija, kao svako poslanje, izvire iz činjenice odnosa i ne samo iz autoreferencijalne činjenice. Odgovoriti na poziv nove evangelizacije znači osjetiti se pozvanima, osvojenima i potaknutima od Gospodina koji nas, kao i tolike proroke, izvlači iz našega maloga svijeta, sačinjenog od malih ili velikih sigurnosti, i stavlja nas pred svijet *koji je prosjak smisla*, koji žeda za puninom, s jedinom sigurnošću da On ide ispred nas: *pogledaj, šaljem te, ne boj se, uvijek ću biti s tobom*. Ovih godina služenja sveopćem bratstvu susreo sam braću koja su, tražeći samoostvarenje u različitim zadacima evangelizacije, na kraju našli samo duboku unutarnju prazninu i snažan osjećaj da su izgubili vrijeme. Istovremeno sam susretao braću koja su se, svjesni da su poslušali poziv, bez pridržaja zalagali u uzvraćanju dara Evanđelja, *blizima i dalekima* (usp. Ef 2,17) i, premda su se osjećali beskorisnim slugama, kao svaki radnik u vinogradu Gospodnjem (usp. Mt 20,1-16), vidjeli su kako je Gospodin činio da sjeme Evanđelja raste sve do donošenja obilnih plodova (usp. Mk 4,8).

U novoj evangelizaciji ne smije nedostajati svijest da smo poslani. Samo tada zanos za Evanđelje bit će življen kao hitnost, kao istinski egzistencijalni imperativ koji dovodi da se cijeli život stavi u službu zanosa Božjega za čovječanstvo. Samo iz te svijesti, sam će se život, poduprt snažnim iskustvom Boga koji „nuka“ i „obvezuje“ da se krene, preobraziti u evangelizaciju te vjernik postaje, kao Franjo, „življeno Evanđelje“, „živuća egzegeza Riječi Božje“ (*Verbum Domini* 83). Samo iz dubokog uvjerenja da smo poslani, evangelizacija će prestati biti jednostavno pastoralno „djelovanje“, ili samo čovjekoljubiva gesta, i pretopit će se u veliku ljubav i brigu za drugoga što će nas dovesti do toga da dijelimo blago koje smo sami pronašli (usp. Mt 13,44).

Ne može se dostatno naglasiti potreba snažnog iskustva Boga da se bude istinskim evangelizatorima. Samo po trajnom kontaktu s Bogom, samo kad Riječ gori u našoj nutrini, kao u slučaju učenikâ na putu u Emaus, hitit će se da se navijesti Dobra vijest (usp. Lk 24,32-33). Samo kad dopustimo da nas susretne Živi, tada će se širom otvoriti naša vrata, zaključana zbog straha ili neke fatalne rezignacije (ponekad sam znao čuti: „Nema se što učiniti u ovoj situaciji...“). Bez straha pred onim koji može ubiti tijelo, ali ne dušu (usp. Mt 10,28), s novim žarom, odvažnošću i srčanošću, slušajući Boga umjesto ljude (usp. Dj 4,19), davat ćemo svjedočanstvo Njemu koji je, poslije muke i smrti bio postavljen s desna Oca i živi zauvijek (usp. Dj 3,15). Tada neće trebati čekati nove metode koje zahtijeva nova evangelizacija.

Kad se zadržavam na lijepoj i velikoj misionarskoj epopeji Reda, osobito na Dalekom Istoku i u obe Amerike, i kad mislim na braću koja se u vlastitoj kulturi ili negdje drugdje neumorno zalažu u djelu evangelizacije, ne mogu ne misliti na ljude intenzivno zaljubljene u Isusa. Upravo ih je ta ljubav dovela do toga učine, kao Pavao, „svima sve“ (1Kor 9,22). Iz te ljubavi za Isusa, iz dubokoga duhovnog iskustva obilježenog osobnim susretom s Njim, iz izviranja istinske i duboke motivacije događa se da je netko doveden da djeluje za otkupljenje braće i da se u potpunosti posveti evangelizaciji.

Strastveni zanos za Krista i za čovječanstvo, eto to zahtijeva nova evangelizacija. Ni Prvi bez drugoga, niti drugi bez Prvoga. Strastveni zanos za Boga nužno dovodi do strastvenoga zanosa za čovjeka, *sinovi neba i sinovi zemlje*, kako često kažemo. Osjećam potrebu podsjetiti na hitnost izlaska iz duhovnoga rahitisa. Došao je trenutak da se probudimo iz sna, da damo puni smisao našem životu, da iskusimo spasenje. Trenutak je nove evangelizacije koja započinje time da dopustimo da nas ispuni Evanđelje, dopuštajući da ono promijeni naše srce, kao što je promijenilo srce Franje i tolike naše braće i sestara.

Kažu da je današnja mladež nemotivirana i bezvoljna, da lako odustaju. To je ono što govore odrasli. Što govore mladi o nama? Ne govore li slučajno istu stvar koju i mi o njima govorimo? Vjerujem da u mnogim mladima, također i u mladoj braći i u mladim sestrama, ima žeđi za duhovnošću, za istinom, za autentičnošću, za dosljednošću; da ima senzibiliteta prema vrjednotama i traženju novih vrjednota, da ima zanosa za Krista i zanosa za današnjeg muškarca i ženu. Jednako sam uvjeren da se sve to nalazi i u mnogim odraslima. Istodobno sam uvjeren da i u jednim i u drugima ima previše gušćega realizma, umora i uhodanosti.

Smatram da je neodgodivo osjetiti se naslovnice nove evangelizacije, obnovljenog navještaja *kerigme*, prvog navještaja, da bismo se poslije pobrinuli, na sustavan način, a ne samo na točan, naviještati *kerigmu* drugima. Smatram da je nužno da mi prvi pronađemo riječi nade, motive, da nastavimo koračati, laganim i nezapriječenim korakom (usp. 2Pja 12) te da nakon toga predložimo drugima ovaj isti put nade. Također smatram potrebnim da mi prvi imamo iskustvo Boga kojeg je objavio Isus, da možemo pružiti onima koji ga traže, a toliki su, odgovore koji uporište imaju u životu, a ne samo velike doktrinarne odgovore koji su siromašni životom. Nova evangelizacija se ne može ostvariti sloganima ili riječima koje su drugi pripravili, ona treba svjedokâ koji priopćuju ono što su vidjeli, čuli, dotaknuli (usp. 1Iv 1,1-3). Treba svjedokâ koji se neće prilagoditi sadašnjem društvenom kontekstu iz straha da budu odbačeni, jer bi prilagođavanjem riskirali da budu nevidljivi ili teško identificirani kao učenici i misionari, kao neučinkoviti i premalo prodorni, premalo proročki i premalo misionarski.

Potrebno je graditi staze inicijacije u vjeri, ne isključujući pri tom same sebe s tih staza i ne smatrati sigurnim ono što ne može biti. Kako kaže Benedikt XVI. u *motu proprio* kojim je navijestio godinu vjere, „pretpostavka [vjere] ne samo da nije više takva, nego često biva čak nijekana“ (*Porta Fidei* 2). „Križa vjere je dotakla mnoge osobe“, nastavlja Papa; možemo dodati ponekad i neke od nas. U tom kontekstu ne smijemo dopustiti da sol obljutavi i da svjetlo ostane skriveno (usp. Mt 5,13-16). Pozvani da evangeliziramo, trebamo prvo dopustiti da sebe same evangeliziramo. Samo tada moći ćemo vidjeti sekularizirano društvo ne kao prijatnu, nego kao prigodu, jedan novi areopag da navijestimo živoga Boga, onoga Boga, nepoznatog od mnogih koji ipak čini konačni, puni i zadnji smisao svakoga ljudskog bića .

Kako Boga naviještati u sekulariziranom kontekstu u kojemu živimo i koji zasigurno prelazi granice Europe? Evo nekoliko smjernica:

- Biti odjek Božje riječi. U novoj evangelizaciji trebamo govoriti s Bogom, govoriti o Bogu i dati glas Bogu za kojeg se čini da ostaje u šutnji i mnogo puta se čini da ne sluša.
- Postajući rječita šutnja. Riječ i šutnja su komplementarni u evangelizaciji. Opasnost među nama je da puno govorimo o Bogu i malo slušamo Boga, da puno govorimo ljudima i da ih malo slušamo. Bojimo se straha a ipak je nužan; izbjegavamo slušanje, a ono je naprotiv potrebnije nego ikada. Otajstvo Boga, kako nam kaže sveti Augustin, se sugerira, predlaže, kuša i daje se kušati. Beskorisno je nastojat pokriti ga riječju. Trebamo, dakle, više njegovati *nastanjenu šutnju* koja se otvara otajstvu Boga, objavljenoga u Kristu, i koja ušutkuje naše manipulacije Boga.
- Bivajući znakovite slike i svjedoci, značajna kazivanja i simboli. Trebamo naučiti umijeće predstavljanja doktrinarnih sadržaja na narativan način i na način ikona. Djelatnik nove evangelizacije uvodi druge u svijet simbola, Riječi koja se učinila kazivanjem, u svijet slavlja.
- Postajući apostoli radosti. Leon Bloy kaže da je „radost nepogrešiv znak Božje prisutnosti“. Ako je Evanđelje dobra vijest, novu evangelizaciju treba činiti s osmjehom, ne s licem „Velikoga petka“. Apostol nas podsjeća da je Sin Božji „da“ Boga nama (usp. 2 Kor 1,18sl.). Glasnici Evanđelja ne mogu biti neko „ne“.
- Sve neka se događa u bratstvu. Za svakoga redovnika, napose za nekog franjevca, nijedan projekt evangelizacije nije individualan. Uvijek je bratstvo ono koje evangelizira. Nova evangelizacija, stoga, treba biti učinjena sa svjedočenjem bratskoga života. Sve neka se događa u bratstvu.

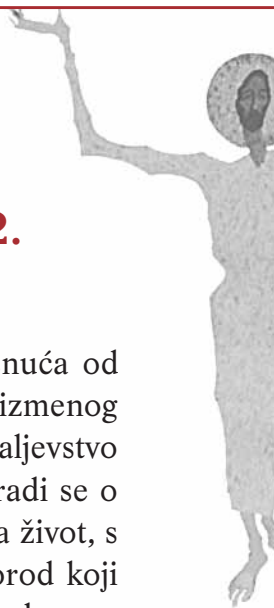
Navještaj Evanđelja danas se smješta između *missio ad gentes* i nove evangelizacije. Ne može se nijekati križa vjere. Ona se ponekad očituje

u ravnodušnosti, drugi put u udaljenosti od zajednice vjernika. Također je istina, naime, da između onih koji se nazivaju agnosticima i ateistima ima mnogo onih koji traže Boga. To nam daje nadu i snagu da nastavimo naviještati Evanđelje, bez straha i bez trijumfalizama, ali puni povjerenja u snagu Onoga kojega naviještamo uskrsnim i nazočnim među nama, i u istinu njegove poruke. Nova evangelizacija je poziv da spoznamo, ljubimo i služimo ne neku stvar, niti neku doktrinu, već jednu osobu: osobu Isusa.

Uskrs je! Idite braćo i sestre, navještajte i svjedočite dobru vijest Evanđelja *blizima i dalekima*, s novim žarom, novim metodama i novim izričajima! Krist je uskrsnuo! Da, uistinu je uskrsnuo! Sretan Uskrs!

Rim, 19. ožujka 2012.

Fra José Rodríguez Carballo, *ofm*
generalni ministar

Pismo Generalnoga vizitatora za Uskrs 2012.

Poštovana i draga braćo,

Pred nama su lijepi blagdani Gospodinove muke, smrti i uskrsnuća od mrtvih. Na njih smo se pripravljali kroz korizmu. Na početku korizmenog vremena čuli smo Božju riječ: „Ispunilo se vrijeme, približilo se kraljevstvo Božje, obratite se i vjerujte evanđelju“ (Mk 1, 13-15). Zapravo, radi se o prijelazu s riječi na djela, s dijagnoze na terapiju, s lijepih riječi na život, s korizme prema angažiranosti života i djelovanja. Duhovni preporod koji smo doživjeli kod krštenja i koji uvijek iznova doživljavamo, svakodnevno hranimo i učvršćujemo u euharistijskoj žrtvi. Takav se preporod nalazi u središtu korizmenog vremena i naše pripreve za blagdan Uskrsa.

Korizmeno vrijeme nas po riječi Božjoj potiče na provjeravanje našega novog rođenja po krštenju te na provjeravanje načina života utemeljenog na krsnim obećanjima, na kojima je također utemeljen i naš život po evanđeoskim savjetima. Sv. otac Ivan Pavao II. u postsinodalnoj pobudnici »Vita consecrata« (23.3.1996.) br. 24, snažno je istaknuo uskrsnu odrednicu našega Bogu posvećenoga redovničkog života. Redovnički život odražava Božju ljubav. Ona se na poseban način i u potpunosti objavila na Križu i u Uskrsnuću. Upravo stoga naš redovnički život je u svojoj biti svjedočenje za uskrsloga Gospodina i po tome je svjedočanstvo pobjede života nad smrću. Živeći u bratskom zajedništvu svjedočimo kako je uskrsli Gospodin na poseban način prisutan među nama. On sam to jamči u izričaju: „Jer gdje su dvojica ili trojica sabrani u moje ime, tamo sam i ja među njima.“

Svjedočenje za uskrslog Gospodina i pobjeda života nad smrću danas je još potrebnije. I u vašem se društvu širi »kultura smrti«. Razotkriva se u najrazličitijim oblicima: samoubojstvu, pobačaju, raspadu obiteljskog načina života, smanjenju nataliteta, alkoholizmu, osjećaju prezasićenosti životom i njegovom besmislenosti, pomanjkanju nade u budućnost... Opadanje broja redovničkih i svećeničkih zvanja u našem Redu i povećanje prosječne starosne dobi u Provinciji vrlo lako u nama mogu izazvati osjećaj bespomoćnosti, odumiranja, prosječnosti i brige za osobno preživljavanje. Sve su to znakovi »kulture smrti« koja nije naklonjena životu i nije otvorena za življenje Onoga koji je došao da bismo imali život u izobilju. Lijek za takve pojave današnjeg društva, također i naših zajednica, jest vjera u uskrsloga Gospodina, koji je rekao: »Ne bojte se« (Mk 16,16) i uvjerenje apostola Pavla: „Sve mogu u Onome koji me jača“ (Fil 4,13).

Naše svjedočenje za uskrsloga Gospodina, a time i za »kulturu života«, ponajprije nas usmjerava prema budućnosti. Veoma je važno da sadašnjost ne živimo kao sjećanje na prošlost, nego kao proročanstvo budućnosti. Čini

se da previše vremena, energije i govora trošimo u našem okretanju prema prošlosti i razmišljanjima o njoj. Ponestaje nam vremena, energije i hrabrosti za budućnost. Odlučiti se za život i za budućnost zapravo bi značilo kako smo spodobni odlučno prekinuti s određenim životnim, strukturalnim i pastoralnim obrascima koji nas zarobljavaju u prošlosti te nam zastiru pogled u budućnost. Nerijetko smo, a da toga nismo ni svjesni, robujući prošlosti neslobodni za budućnost.

Sv. otac Ivan Pavao II. u već spomenutom dokumentu br. 110 ističe: «Nemate samo slavnu prošlost na koju se možete osvrtni i o njoj pripovijedati. Imate također i veliku povijest koju još treba izgraditi. Osvrnite se na povijest u koju vas usmjerava Duh Sveti da bi on i po vama također napravio velika djela».

Draga braćo, želim vam da u uskršnjim blagdanima doživite ljepotu radosti i smislenost »kulture života«, potrebu našega redovničkog svjedočenja za uskrsloga Gospodina koji živi i djeluje u našim bratskim zajednicama te svježju proljetnu nadu za budućnost vaše drage Provincije. FELIX ALLELUIA.

Fra Viktor Papež, *generalni vizitator*

Izveštaj sa sastanka Provincijskog definitorija održanog u Splitu 18. siječnja 2011.

Sastanak Provincijskog definitorija održan je u samostanu *Gospe od Zdravlja* u Splitu, 18. siječnja 2012. godine.

Prihvaćen je sljedeći dnevni red:

1. Primjedbe i prihvaćanje zapisnika
2. Riječ Generalnog vizitatora
3. Tehničke pripreme za kapitul
4. Pristigli dopisi.

Ad 1. Nakon nadopuna, zapisnik od 12. prosinca 2011. je prihvaćen.

Ad 2. Generalni vizitator fra Viktor Papež, nakon pozdravne riječi, informirao je Provincijski definitorij o tijeku kanonske vizitacije. Izrazio je svoje zadovoljstvo dosadašnjom vizitacijom, a susretljivost braće je pohvalio.

Ad 3. Nakon rasprave o službi tajnika kapitula, za tajnika Provincijskoga kapitula 2012. imenovan fra Frano Doljanin. Pomoćnici tajnika kapitula imenovat će se na Provincijskom kapitolu.

Revizori spisa će se imenovati na sljedećem sastanku Provincijskoga definitorija.

Nakon toga je određeno da gvardijani animiraju braću u samostanima i samostanskim okružjima kako bi sva braća mogla:

- a. dostaviti svoje prijedloge i sugestije vezane uz Statute Provincije *Komisiji za izradu nacrtu Provincijskih Statuta i Pravilnika rada Kapitula i Kapitulskoga kongresa.*
- b. dostaviti svoje prijedloge vezane uz teme za Provincijski kapitul. Teme za Provincijski kapitul su:
 - odnos prema materijalnim dobrima – solidarnost,
 - pastoralna perspektiva,
 - pastoral zvanja,
 - duh molitve i pobožnosti,
 - osjećaj pripadnosti Provinciji i
 - Provincijski Statuti.

Braća trebaju:

- naznačiti koje teme smatraju prioritetnima,
- ako neku temu smatraju važnom, a nije među gore navedenima, trebaju je navesti i
- prijedloge poslati tako da u Tajništvo Provincije dođu najkasnije do 15. ožujka 2012.

Ad 4. Nakon točke 3. (Tehničke pripreme za kapitul), pristupilo se pristiglim dopisima. Svi su dopisi pročitani i razmotreni.

Pod ovom točkom imenovani su:

- fra Edvard Sokol diskretom samostana *Sv. Franje* u Imotskom;
- fra Kristian Stipanović dopisnikom Vjesnika Provincije samostana *Sv. Franje* u Imotskom;
- fra Antonio Mravak diskretom samostana *O. fra Ante Antića* u Splitu.

Sljedeći sastanak Provincijskoga definitorija održat će se u četvrtak, 22. ožujka 2012., u samostanu *Gospe od Zdravlja* u Splitu.

Sastanak je završio u 17:40 sati.

IZVJEŠTAJI ZA PROVINCijski KAPITUL

Br. 01-76/12.

Split, 5. veljače 2012.

Predmet: IZVJEŠTAJI ZA PROVINCijski KAPITUL

SVOJ BRAĆI U DOMOVINI I INOZEMSTVU

Prema čl. 13. § 1-3 Statuta Provincije o Provincijskom kapitolu i Kapitulskom kongresu za predstojeći Kapitul, koji će se održati od 19. do 23. lipnja 2012. godine, dužni su na Provincijalat prethodno poslati trogodišnji izvještaj sljedeće osobe:

1. gvardijani pojedinih samostana za svoj samostan i samostansko okružje,
2. voditelji pojedinih odgojno-obrazovnih zavoda (postulatura u Imotskom, sjemenište i gimnazija u Sinju, Novicijat na Visovcu i klerikat u Splitu),

3. pročelnici pojedinih tajništva, vijeća i komisija,
4. voditelji provincijskih ustanova (vicepostulatura fra Ante Antića, list “Fra Rafo Kalinić”, zbornik “Kačić”, list “Marija”, revija “Služba Božja”, institut “Planina i more”, arheološke i etnografske zbirke pojedinih samostana) i
5. voditelji služba u okviru Provincijalata (Vjesnik Provincije, Promicatelj duhovnih zvanja, Provincijski duhovni voditelj Frame, Provincijski asistent Franjevačkog svjetovnog reda (FSR-a), Provincijski knjižničar i arhivar, provincijalovi delegati za braću u Njemačkoj, SAD-u i Kanadi).

Izveštaji trebaju biti sažeti i pregledni.

Uz originalni izvještaj valja dostaviti i sažetak istoga (najviše dvije stranice), koji će se čitati na Provincijskome kapitolu.

Poželjno je sadržaje dostaviti na CD-u ili e-mail-om na provincijski e-mail: provincijalat-franjevaca@st.t-com.hr.

Izveštaji trebaju stići u Provincijalat najkasnije do 5. svibnja 2012. godine.

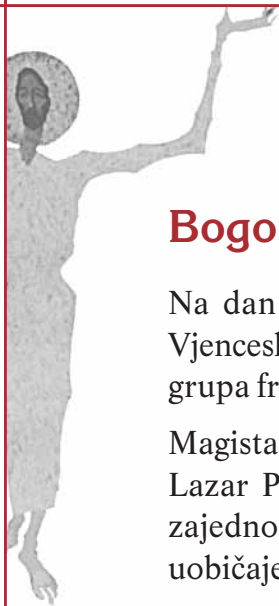
MIR I DOBRO!

Fra Viktor Papež,
generalni vizitator

Napustio Zajednicu

Fra Jure Papić, brat u jednostavnim zavjetima.

Želimo mu obilje Božjeg blagoslova u životu i radu.

Bogoslovi svjedočili o duhovnom pozivu

Na dan četvrte nedjelje kroz godinu, 29. siječnja 2012., na poziv don Vjenceslava Kujundžića, župnika župe sv. Josipa na Mertojaku u Splitu, mala grupa fratara s Trstenika proslavila je Svetu misu s narodom u župnoj crkvi.

Magistar bogoslova fra Domagoj Runje i bogoslovi fra Ante Batinović, fra Lazar Perica, fra Filip Pražen, i fra Ivan Vuletić svojom su prisutnošću, zajedno sa simpatičnim dječjim župnim zborom, unijeli malo „nemira“ u uobičajeno nedjeljno slavlje s Gospodinom župljanima župe Svetog Josipa.

U homiliji fra Domagoj je posebno govorio o duhovnom pozivu i naglasio kako bi svaki čovjek trebao, poput svetog Franje Asiškoga, slušajući Božju riječ prepoznati što Bog od njega hoće i spremno se odazvati Božjem pozivu.

Na osnovi drugog čitanja iz 1 Kor 7 istaknuo je kako nema više ili manje vrijednog životnog poziva te da je život u braku jednako vrijedan kao i onaj u celibatu. Međutim, ovaj posljednji način života, o kojem govori apostol Pavao u svojoj poslanici, vezan je uz dar posebnog duhovnog poziva. To je poziv na nasljedovanje Isusova načina života koji je bio sav usmjeren na dovođenje ljudi u zajedništvo s Bogom. Stoga, ako tko prepozna u sebi ili kod drugih taj dar koji ga oslobađa vezanosti uz jednu osobu da bi mogao jednakom ljubavlju služiti svim ljudima, dužan ga je poštivati i podržavati. U tom smislu je fra Domagoj pozvao vjernike da podrže Bogu posvećene osobe svojom molitvom.

Na kraju euharistijskog slavlja o svom duhovnom pozivu posvjedočili su pred okupljenom zajednicom fra Ivan i fra Lazar, koji su iznosivši svoje životne priče prikazali način na koji su doživjeli Boga u svome životu.

Crkva ispunjena narodom pjesmom se zahvalila Stvoritelju, dok smo im mi neopazice „oteli“ župnika i otišli na zasluženi nedjeljni ručak.

Sudionik

Predstavljanje 10 brojeva časopisa „Počeci“

U subotu, 3. ožujka 2012., u *Franjevačkom samostanu o. fra Ante Antić* na Trsteniku (Split) predstavljeno je 10 brojeva časopisa franjevačkih bogoslova „Počeci“. Predstavljanje je započelo u 19 sati u dvorani dr. fra Karla Balića, gdje je bilo nazočno 200-ak slušatelja, a svojom nazočnošću događaj su obogatili i framaši iz Drniša, Splita i Šibenika. Predstavljajući su bili fra Joško Kodžoman (glavni urednik br. 1–3), fra Šimun Bilokapić (odgovorni urednik br. 4–7) i fra Domagoj Runje (odgovorni urednik br. 8–10).

Program je vodila Jelena Hrgović. Večer su otvorili franjevački bogoslovi pjesmom *Klanjamo ti se Kriste*.

Fra Joško Kodžoman, profesor njemačkog jezika, filozofije i logike na Franjevačkoj klasičnoj gimnaziji u Sinju, govorio je o okolnostima pokretanja u Makarskoj, i ciljevima časopisa. Fra Joško je naglasio kako je časopis „Počeci“ pokrenut u specifičnim društvenim okolnostima poslijeratne Hrvatske. Već su tada bili vidljivi znakovi društvene dezorijentacije pa i pokušaji reinterpretacije događaja kao što je Domovinski rat. Na ulicama Makarske kao studenti teologije susretali smo traumatizirane ljude, sudionike Domovinskog rata, koji su se osjećali izdanima i zaboravljenima. Uz svesrdnu pomoć svojih odgojitelja i profesora, odlučili smo pokrenuti časopis sa željom da u njemu pišemo o svemu onome što nas se bezuvjetno tiče.

Fra Šimun Bilokapić, gvardijan samostana na Trsteniku i profesor moralne teologije na KBF-u u Splitu govorio je o razdoblju kada je bio magistar (odgojitelj) bogoslova (od 2000. do 2007. god.) i okolnostima izdavanja nova četiri broja „Početaka“. Fra Šimun je, između ostaloga, rekao:

„Ovo moje izlaganje odnosno predstavljanje Početaka, časopisa bogoslova Franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja (br. 4-7), neće biti neko studiozno analitičko-sintetičko istraživanje ili vrednovanje vremena, ljudi, okolnosti, događaja koji se tiču četiriju brojeva Početaka, nego će ono biti više narativnog karaktera; nešto slično onom pripovijedanju starijih ljudi koji se s nostalgijom sjećaju prošlih vremena, pa im pri tom ne uspijeva uvijek otkloniti se od stanovitih idealiziranja, ili dramtiziranja, ili čak mitologiziranja pojedinih vremena i događaja. No, možda je ta forma prikladnija od drugih, jer puno više govori o duhu, vrednotama, zanosu, „nečemu“ što nam nikada neće biti do kraja jasno. To „nešto“ nemoguće je jednostavno pretočiti u izričaj, sabiti u već postojeću izražajnu formu.“

Fra Domagoj Runje, magistar bogoslova od 2007. god. i profesor biblijskih predmeta na KBF-u u Splitu, predstavio je posljednja tri broja, govoreći o novom dizajnu i novoj uredničkoj koncepciji. U svome izlaganju fra Domagoj je, između ostaloga, rekao:

„Časopis „Počeci“ koji izdaju bogoslovi Franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja više puta je opravdao svoje ime.

Kada se prije petnaestak godina u Makarskoj među tadašnjim bogoslovima, preciznije kod fra Joška Kodžomana, rodila ideja o izdavanju jednoga časopisa u kojem bi bogoslovi pisali i objavljivali svoje radove, razgovaralo se, naravno i o njegovu imenu. Moram priznati da sam potpuno zaboravio sve prijedloge osim dva od kojih je jedan upravo ovaj kako se časopis sada zove: „Počeci“. Zašto to ime? Budući da u njemu pišu studenti početnici

može se shvatiti da je jednostavno riječ o jednoj školskoj vježbenici u kojoj se đaci vježbaju kako što ljepše i bolje pretočiti sadržaj u riječ i riječ u sadržaj. Tako se doista može shvatiti praktična svrha časopisa.

Međutim, drugo predloženo ime kojega se dobro sjećam upućuje na još nešto. To ime je ne samo Počeci nego Novi počeci, a nadahnuto je na rečenici svetoga Franje Asiškoga koju je umirući rekao okupljenoj braći: „Braćo dosad nismo ništa učinili, počnimo iznova“. Međutim, na kraju je prevladalo mišljenje kako je bolje da u imenu časopisa bude samo jedna riječ, a osim toga, riječ Počeci (u množini) već sama po sebi podrazumijeva nešto novo i ponovno.

U svakom slučaju u svojoj petnaestogodišnjoj povijesti naš časopis je dosad imao barem tri nova početka.“

Bogoslovi su nakon fra Domagojeva predstavljanja otpjevali *Križu sveti* (gregorijanski koral).

Fra Gabrijel Jurišić, pročelnik provincijskog Vijeća za izdavačku djelatnost i medije, obratio se na kraju svima, rekavši kako je ovo okupljanje “slavlje pisane riječi”. Čestitao je urednicima na izdavanju časopisa „Počeci“, osobito mladim početnicima koji žele usavršavati svoje pisanje. Zatim je istako nekoliko franjevaca kroz povijest koji su svojim objavljenim knjigama imali utjecaj ne samo u Hrvatskoj nego i u Europi. Fra Gabrijel je istakao i tiskaru koju je Provincija imala u Šibeniku radi potrebe tiskanja knjiga. Međutim, godine 1945. godine komunisti su franjevcima oduzeli tiskaru. Fra Gabrijel se također osvrnuo na samo neka važna izdanja koja su franjevci ostvarili kroz 20. stoljeće. Na kraju je izrazio želju da, ne samo časopis “Počeci” nego i svi njegovu urednici i suradnici žive, rastu i cvjetaju.

Druženje je nastavljeno uz domjenak.

Predstavljanje je pridonijelo popularizaciji „Početaka“ i zasigurno još više približilo život i rad bogoslova. Petnaest godina izdavanja i deset brojeva je iza mladih franjevaca i njihovih odgojitelja. Hrabro u budućnost!

Sudionik

Božićni čestitari i koncert KUD-a „Klek“ u Imotskom

Kao i prijašnjih godina, tako su i ove godine naši *čestitari* (grupa djece pod vodstvom *Vesne Ujević*, naše angažirane župljanke), od sv. Stjepana do Bogojavljenja, obilazili grad i prikupljali novac za misije i druge potrebe. Prije početka večernje mise u 18.00 sati naš gvardijan i župnik, *fra Zoran*

Kutleša, predstavio je njihovo djelovanje ovih božićnih blagdana. Ove su godine skupljali novčanu pomoć za školovanje dvoje djece u Kongu, za izgradnju sjemeništa u Peruu i izgradnju centra za hagioterapiju u Ludbregu. Tijekom božićnih blagdana skupili su 21.000,00 kn za spomenute svrhe. Ovim putem zahvaljujemo svim ljudima dobre volje koji su svojim prilogom pomogli humanitarnu akciju naših čestitara.

Nakon večernje mise *Vokalni ansambl KUD-a „Klek“ iz Ogulina* održao je božićni koncert pod nazivom „*Došli smo vas pohoditi*“. Tijekom jednosatnog programa nazočni su vjernici mogli uživati u izvrsnim izvedbama starih božićnih popijevki iz Lijepe naše. Tako su nas izvođači, pod vodstvom *mr. Joška Čaleta*, vrsnog hrvatskog etnomuzikologa, pjesmom proveli po čitavoj Domovini, od Međimurja do Baranje, od Istre preko Like do dalmatinskih otoka.

Na kraju programa naš je gvardijan pozdravio sve nazočne, a posebno drage goste iz Ogulina. Istaknuo je kako zasigurno nijedan narod nema takvo bogatstvo božićnih popijevki kao naš hrvatski narod te je zahvalio pjevačima i njihovom voditelju što čuvaju to veliko hrvatsko duhovno blago.

Prisutnima se obratio i voditelj Vokalnog ansambla, *mr. Joško Čaleta*, zahvalivši svima na gostoprимstvu. Na poseban način je zahvalio najzaslužnijem za održavanje ovog koncerta, *g. Tomislavu Matkoviću*, članu FSR-a u našoj župi, idejnom začetniku i organizatoru ovog događaja.

Nakon koncerta za članove KUD-a „*Klek*“ organizirana je večera u samostanskoj blagovaonici, gdje se nastavilo s pjesmom i veselim druženjem.

Fra Kristian Stipanović

Božićni koncert u Zmijavcima

Tradicionalni koncert božićnih napjeva održan je na dan sv. Stjepana prvomučenika u ponedjeljak, 26. prosinca 2011. godine, u župi Svih Svetih u Zmijavcima.

Jednosatni koncert, na kojem su nastupili zborovi iz župe, započeo je nastupom dječjeg zbora „*Zlatna srca*“ koji je otpjevao pet prigodnih pjesama pod ravnanjem njihove voditeljice s. Jasne Kasalo, a uz orguljašku pratnju učenica Martine i Lucije Milas.

Nakon nastupa dječjeg zbora sve nazočne su razveselili mladi zmijavački glazbenici. Svirajući klavir nastupile su Anela Mrkonjić te Martina i Laura

Milas. Flautu su svirale Danijela Karoglan i Patricija Florčak, dok su mandolinu svirale Magdalena Šabić i Dina Gudelj.

Svojim izvrsnim nastupom mnogobrojnu publiku su razveselile sviračice klarineta Anamarija i Andrea Šabić. Saksofon su svirali Ivan Karoglan i Ante Šuto, a gitaru Ante Čapin.

Nakon pojedinačnog nastupa mladih nada iz Zmijavaca nastupio je i Veliki mješoviti pjevački zbor ove župe koji je krasno otpjevao više Božićnih napjeva uz ravnanjem s. Jasne, a uz orguljašku pratnju Laure Milas.

Koncert je završio riječima zahvale zmijavačkog župnika, fra Frane Lace, koji je izrazio radost zbog toga što njegova župa ima mnogo talentiranih glazbenika. Posebno je zahvalio s. Jasni Kasalo dugogodišnjoj voditeljici pjevačkih zborova ove župe.

Josip Šerić

Zbornik „Kačić“ u rukama pape Benedikta XVI.

Na blagdan sv. Nikole, djelitelja darova, u Papinskomu hrvatskom zavodu sv. Jeronima u Rimu prezentiran je novi svezak Zbornika „Kačić“ (br. 41-43) koji preko četiri desetljeća izdaje Franjevačka provincija Presvetoga Otkupitelja (Split). Zbornik je priredio sa svojim suradnicima fra Hrvatim Gabrijel Jurišić u prigodi 60. obljetnice rođenja prof. dr. Emilija Marina, akademika, arheologa svjetskoga glasa, donedavnog veleposlanika Republike Hrvatske u Vatikanu i Malteškomu viteškom redu, redovitoga profesora Hrvatskog katoličkog sveučilišta u Zagrebu i Sveučilišta u Splitu.

Na početku prezentacije Zbor svećenika Zavoda otpjevao je molitvu i pjesmu, a mons. Jure Bogdan, rektor, sve je nazočne pozdravio i pozvao voditelja, kardinala Farinu, ravnatelja Arhiva i Biblioteke u Vatikanu. On je čestitao slavljenu 60. rođendan i pozdravio prisutne, među kojima su bili: kardinali Anđelo Sodano, dekan Kardinalskog zbora, i Giovanni Battista Re, donedavni pročelnik Kongregacije za biskupe, nadbiskup Nikola Eterović, generalni tajnik Sinode biskupa, veleposlanike, akademike, sveučilišne profesore, svećenike, redovnike i redovnice. Kardinal je predstavio lik i djelo akademika E. Marina i ukazao na značaj i vrijednost Zbornika te pozvao predstavljače.

Prvi je, na talijanskom jeziku, govorio dr. fra Željko Tolić, provincijal. On je obavijestio prisutne o tome da franjevci Provincije Presvetoga Otkupitelja već više stoljeća djeluju kao pastoralni djelatnici, vodeći i danas župe u domovini (85) i u inozemstvu (26). Samostani su bili žarišta pobožnosti, prosvjete i kulture, a mnogi su fratri bili profesori u gimnazijama i teološkim učilištima

kao i pisci knjiga iz područja filozofije, teologije i drugih znanosti. Posebno je upozorio na komunističke progone u II. svjetskom ratu, ali i poslije rata, kada su bez procesa suđenja ubijena 44 fratra naše Provincije. Istaknuo je da je fra Karlo Balić, najprije kao profesor Bogoslovije u Makarskoj, a kasnije u Rimu, s više naših franjevaca osnovao i dugo vodio „Franjevačku marijansku komisiju“, koja je svojim izvanrednim djelovanjem zaslužila da je bl. papa Ivan XXIII. počasti naslovom „Papinska međunarodna marijanska akademija“. Također je osnovao i vodio „Međunarodnu skotističku komisiju“, koja izdaje kritičko izdanje djela bl. Ivan Duns Skota i organizira skotističke i mariološke međunarodne kongrese.

Fra Gabrijel je, latinskim jezikom, usmjerio pažnju na pisce i izdavače Provincije, od kojih je najvažniji fra Andrija Kačić Miošić (1760.), pisac djela na latinskom i hrvatskom jeziku. Njegov „Razgovor ugodni naroda slovinskoga“ imao je silni utjecaj na očuvanje vjere, razvijanje nacionalne svijesti, na jezik i kulturu, pa čak i na europski romantizam. Neke su njegove pjesme prevedene na 14 (!) europskih jezika. Stoga su franjevci svom znanstvenom Zborniku dali ime „Kačić“, tj. prezime slavnoga fra Andrije. Do sada je objavljeno preko 40 svezaka, a u raznim nizovima tiskano je više od 90 naslova. Ovaj je svezak izdan u čast akademika E. Marina, znanstvenika i prijatelja naše Provincije. U njemu sudjeluje 70 znanstvenika iz 17 država, a napisan je na sedam jezika.

Iza fra Gabrijela je prof. Gian Luca Gregori s rimskoga Sveučilišta „La Sapienza“ govorio na talijanskom jeziku o I. dijelu Zbornika „Antička povijest i grčka i latinska epigrafija.“ Ukratko je prikazao članke, koje su napisala 23 hrvatska i strana znanstvenika. Prof. Michel Gras, donedavni ravnatelj „L' Ecole française de Rome“, na francuskom je prikazao II. dio Zbornika „Rimska i kršćanska arheologija“, odnosno članke 29-orice znanstvenika, također hrvatskih i stranih. Konačno je mons. Jure Bogdan, rektor Zavoda, na talijanskom jeziku, govorio o III. dijelu Zbornika „Novo i suvremeno doba“, tj. prikazao tematiku članaka 21 znanstvenika.

Zbornik ima 1280 stranica i 70 članaka napisanih na sedam jezika. Svaki članak ima uvodni sažetak na jeziku na kojemu je napisan, svi članci na stranim jezicima imaju sažetak na hrvatskom, a svi napisani na hrvatskom jeziku imaju sažetke na nekom stranom jeziku. Veći dio članaka popraćen je slikama. Osim nekoliko predgovora i pogovora, donesen je i govor bl. Ivana Pavla II. akademiku E. Marinu kad je nastupio kao veleposlanik Republike Hrvatske u Vatikanu (11. XII. 2004.). Važan dio Zbornika donosi bogatu bibliografiju E. Marina. Navedeni su svi suradnici s adresama, kazalo osobnih imena, knjige i časopisi koje je Uredništvo primilo i izdanja Zbornika „Kačić“.

Bili su prisutni ugledni profesori, neki pisci članaka u Zborniku, prijatelji E. Marina i Zavoda sv. Jeronima, kojima su kao i uglednim gostima predani primjerci Zbornika. Domaćin je upriličio druženje uz „domaću čašicu“.

Sljedećega dana, u srijedu 7. XII., na generalnoj audijenciji u „Dvorani Pavla VI.“ fra Željko Tolić, fra Hrvatinić Gabrijel Jurišić i prof. E. Marin sa suprugom susreli su se s papom Benediktom XVI. i darovali mu primjerak Zbornika. Sveti Otac se s njima kratko zadržao, udijelio im svoj blagoslov, zahvalio na daru i pozdravio ih.

Tako su prošli „rimski dani“ i prezentacija Zbornika „Kačić“, koji je objavljen u čast akademika Emilija Marina za njegov jubilej, odnosno za njegov 60. rođendan. Stari bi uskliknuli: „Ad multos annos!“

Fra Gabrijel Jurišić

Primanja i obećanja framaša u Sinju

U crkvi *Čudotvorne Gospe Sinjske* u subotu, 14. siječnja 2011., za vrijeme svete mise 49 mladića i djevojaka primljeni su ili dali obećanja u Franjevačkoj mladeži u Sinju. Euharistijsko slavlje, obrede primanja i obećanja predvodio je fra Frano Doljanin, provincijski duhovni asistent za Framu, a koncelebrirali su fra Tino Labrović i fra Pavao Norac Kevo, župnik, i đakon fra Kristijan Perković.

Uoči slavlja fra Tino Labrović, duhovni asistent Frame i župni vikar, predvodio je pokorničko bogoslužje. Nakon pripreve za sakrament pomirenja, framaši su pristupili sakramentu ispovijedi, a u ispovjedaonici su bili fra Stanko Prcela i fra Bernardo Dukić.

U slavlju su sudjelovali članovi Frame iz Splita (Gospa od Zdravlja i Sv. Obitelj), Vrgorca, Imotskog i Metkovića, kao i članovi Franjevačkog svjetovnog reda mjesnog bratstva Sinj.

Na kraju obreda fra Pavao je podijelio znak TAU onima koji su prvi put dali obećanja u Frami. Prije završnog blagoslova fra Pavao Norac Kevo, župnik, zahvalio je članovima područnog vijeća na čelu s predsjednicom Anom Mikulić, duhovnim asistentima Frame u Sinju, svim framašima koji su došli na ovo slavlje i fra Frani Doljaninu.

Poslije svete mise, na poziv župnika, svi framaši su se okupili u ‘konobi’ franjevačkog samostana Gospe Sinjske gdje su se svi zajedno okrijepili i pjesmom proslavili. Članovi područnog vijeća obavili su i pohod mjesnom bratstvu Frame Sinj.

Sudionik

Predstavljeno „Tradicijsko crkveno pučko pjevanje u Franjevačkoj provinciji Presvetoga Otkupitelja“

Knjižno izdanje muzikološkoga blaga pjevane baštine Franjevačke provincije Presvetoga Otkupitelja, sa sjedištem u Splitu, objavljeno u Glazbenom nizu 'Nova et vetera', svezak V., Zbornika 'Kačić', na 502. str., dvobojno u A4 formatu, na garda pat papiru, u tvrdom uvezu, prikaz je tradicijskoga crkvenoga pučkog pjevanja kao sastavnoga dijela liturgijskih slavlja u redovničkim samostanima i župama koje su im povjerene.

Kako je iz sadržaja vidljivo, građa je suvremenim muzikološkim metodama obrade glazbenoga materijala, metodološki posložena načelom analize tekstovnih posebnosti uz opis melodijskih glazbenih oblika. Zapravo je riječ o glazbenom nizu koji je rezultat istraživanja glazbenih povjesničara i crkvenih glazbenika, koji su napjeve zabilježili, snimili, transkribirali, spašavajući tako pjevanu tradicijsku crkvenu baštinu od zaborava. Redoslijed napjeva, prema sadržaju i namjeni njihovih tekstova, podijeljen je u petnaest poglavlja koji donose dragocjene informacije o analitičko-glazbenom sadržaju, kazivačima i zapisivačima.

U prilogu, kao glazbenom inventaru, na četiri nosača zvuka, nalaze se tonski zapisi.

Ovom knjižnim izdanjem spašena je od zaborava glazbena baština liturgijske vjerničke predaje koja je stoljećima stvarana na području koje pastoriziraju redovnici Franjevačke provincije Presvetoga Otkupitelja.

U utorak, 31. siječnja 2012. godine, u Franjevačkom samostanu Gospe od Zdravlja u Splitu na Dobromu, predstavljeno je izdanje „Tradicijsko crkveno pučko pjevanje u Franjevačkoj provinciji Presvetog Otkupitelja“. U ime Provincije pozdravne riječi uputio je fra Željko Tolić, provincijal, a predstavljači su bili Hana Breko Kustura, Gorana Doliner, Joško Čaleta i fra Stipica Grgat. Riječi zahvale izrekao je fra Ante Akrap. Kroz program je vodio fra Ante Branko Periša.

Slijed predavljanja

1. Uvodna pjesma - Poškropi me, Gospodine

Uvodnu pjesmu „Poškropi me, Gospodine, otpjevali su članovi župnoga zbora Župe Marijina Uznesenja iz Stankovaca kraj Benkovca sa svojim župnikom fra Markom Nimcom, koji je za vrijeme pjesme poškopio prisutne.

2. Pozdrav - Fra Željko Tolić, provincijal

Na početku kulturnoga druženja predstavljače i okupljene pozdravio je provincijal Franjevačke provincije Presvetoga Otkupitelja, fra Željko Tolić, koji je nazočne pozdravio slijedećim riječima:

„Kako je dobro i kako je lijepo biti zajedno, kaže jedna crkvena pjesma. Ja bih je malo parafrazirao i kazao ‘kako je dobro i kako je lijepo vidjeti nas ovdje sve skupa sabrane na jednome mjestu’. Na razne sam načine ovdje, u ovoj kući, jedanaest godina, ali čini mi se da nikada ovako punu dvoranu u tih jedanaest godina nisam vidio kao večeras u prigodi predstavljanja ove knjige „Tradicijsko crkveno pučko pjevanje u Franjevačkoj provinciji Presvetoga Otkupitelja“. Franjevačka provincija Presvetog Otkupitelja osnovana je 1735. godine odlukom Svete Stolice i Generalne kurije našega Franjevačkog reda. Od tada pa do danas izmijenili su se mnogi naraštaji i mnogi fratri, a ipak srž je ostala ista – da su bili zauzeti na pastoralnom, kulturnom, društvenom polju, ali i mnogim drugim gdje ih je Providnost slala. Od samoga početka do danas neumorno i marljivo, kao pčelica od cvijeta do cvijeta, od postaje do postaje, ti su naši fratri - nije ovo hvala ni hvalospjev nego realna činjenica - skupljali sve ono dobro, lijepo, plemenito i kulturno što se moglo skupiti i sačuvati od zaborava. Jedna od stvari koju su naši fratri skupljali poput pčelice i mrava jest i ova kulturna pjevana baština naše Provincije.

Godine 2008., na jednom sastanku naše Franjevačke uprave ovdje u Splitu, odlučili smo poći u ovaj projekt. Znali smo da to nije lako, da treba prošarati Provinciju po širini i dužini, i da će rad biti zaista dugotrajan i mukotrpan. Osim toga, znali smo da će to biti rad koji će iziskivati mnogo strpljenja. U tom smo smislu osnovali i jedan odbor na čelu kojega je bio definator Provincije fra Ante Akrap, koji je oko sebe okupio ljude koji su bili spremni i stručni napraviti ono što smo tada zaželjeli. Hvala Bogu. Također moram ovdje spomenuti i našega fra Stipicu koji je bio spiritus movens cijelog ovog projekta. Da nije bilo njega, sumnjam da bismo bili ovdje večeras, da bismo slušali ovaj napjev iz Stankovaca i da bismo imali na jednome mjestu ono što se stoljećima pjevalo i u čemu se nekako uzdizalo.

Neizmjerne sam radostan i ujedno ponosan da je ovo djelo ugledalo svjetlo dana. Ovo je zaista jedan početak. Ovo je ‘knjiga prva - volumen prvi’, to znači da slijedi i druga. Nadam se da će i ta druga knjiga uskoro ugledati svjetlo dana i da ćemo imati sve sabrano na jednome mjestu. S druge strane, smatram da će ova knjiga poslužiti kao poticaj ne samo drugim redovničkim zajednicama nego također i biskupijama jer veliko blago leži u arhivima naših provincija, župa i biskupija. Šteta je da tamo stoji, da ga nitko ne vidi i ne čuje. Nadam se da će ova knjiga tome poslužiti. Svima na dobro i poticaj. A oni koji su uložili napor da do ovoga dođe, zaista, u ime cijele Provincije i u ime sve braće najiskrenije, najsrdačnije i najdublje HVALA! Hvala svima!

3. Gospodine, smiluj se - članovi župnoga zbora Župe Marijina Uznesenja iz Stankovaca

Nakon pozdrava oca provincijala, fra Željka, pjevači Župe Marijina Uznesenja iz Stankovaca otpjevali su pjesmu „Gospodine, smiluj se“.

4. Muzikološki prikaz - Hana Breko Kustura

Knjižno izdanje muzikološkoga blaga pjevane baštine, koje večeras predstavljamo, rezultat je istraživanja glazbenih povjesničara i crkvenih glazbenika, koji su napjeve zabilježili, snimili, transkribirali, spašavajući tako pjevanu tradicijsku crkvenu baštinu od zaborava. Doktorica znanosti Hana Breko Kustura, docentica pri Odsjeku za muzikologiju Muzičke akademije u Zagrebu, redovita članica Hrvatskoga muzikološkog društva koja, kao znanstveni suradnik Zavoda za povijest hrvatske književnosti, kazališta i glazbe, radi na Odsjeku za povijest hrvatske glazbe HAZU u Zagrebu, a sudjelovala je i na ovom projektu očuvanja franjevačke pjevane baštine izvijestila je o muzikološkom prikazu sljedećim riječima:

”Knjiga koju večeras predstavljamo prikaz je tradicijskog crkvenog pučkog pjevanja koje je bilo i JEST dio liturgijskog slavlja na područjima Provincija Presvetog Otkupitelja sa sjedištem u Splitu.

Pred čitateljima je po prvi puta jedna znanstvena studija iz područja franjevačke glazbe ove Provincije koja nudi: prvo, pisani znanstveni diskurs o karakteristikama pjevanja koje je puk zajedno sa svojim franjevcima njegovao na ovim prostorima; drugo, nudi zvučne primjere odabranih napjeva snimljenih na 4 nosača zvuka. Prvi je to pothvat ovog tipa u Hrvatskoj u kontekstu jedne redovničke glazbene tradicije.

Glavna je ideja skupine autora nastala tijekom ljeta 2005. godine u Sinju. Na radnom sastanku, a na inicijativu franjevača - glazbenika koji danas djeluju u Provinciji: fra Mile Čirka, fra Stipice Grgata, fra Domagoja Volarevića, fra Jure Župića i voditelja projekta fra Ante Akrapa. Odlučeno je da se krene u “avanturu” notnog izdanja odabranih napjeva koji se odavno pjevaju u Splitskoj provinciji.

Prvotna ideja je vrlo brzo nadišla svoj skromi, zamišljeni okvir. Angažirali smo J. Čaletu i G. Doliner, Milu Mamića i fra Vicka.

Na inicijativu G. Doliner artikulacija sakupljenog materijala je tiskana u formi koja je danas pred svima nama. Naime, model koji ova knjiga slijedi je 80tih godina 20. stoljeća osmlio pok. akademik Jerko Bezić u studijama: Stjepan Stepanov, Spomenici glagoljaškog pjevanja, Svezak I, Glagoljaško pjevanje u Poljicima kod Splita, (ur. Jerko Bezić) Zagreb, JAZU, 1983., te: Gorana Doliner, Spomenici glagoljaškog pjevanja, sv. II, Glagoljaško pjevanje u Novom Vinodolskom, ur. Jerko Bezić, HAZU, Zagreb, 1998.

Razlika je od uzora upravo u privitku knjige - 4 CD-a koji su sami za sebe malo znanstveno djelo, kakvo, primjerice za područje glagoljaškog pjevanja jedne određene regije, još sustavno ne postoji.

Pred nama je studija koja je istodobno:

- a. znanstvena, muzikološka i etnomuzikološka,
- b. stručna i
- c. informativna.

Naime, znanstvena u načinu na koji je materijal doživio svoj put od zvučnog fenomena- njegova snimanja-transkripcije- i kritičkog analitičkog glazbenog prikaza u komentarima koje su autori donijeli za svaki pojedini napjev.

Stručna utoliko što ne traži usku muzikološku specijalizaciju čitatelja , jer je pisana jezikom razumljivim i povjesničarima glazbe, glazbenicima, jezikoslovcima, povjesničarima.

Informativna jer čitatelju koji ni građu, ni struku ne poznaje zvukom, ali i transkripcijama napjeva zorno predstavlja jednu glazbenu tradiciju, uranjajući ga u jedan zaseban svijet liturgijske glazbe koja je usmenom predajom, i tek rijetko direktnim zapisom, postojala na ovim prostorima od samih početaka pastorizacije pod vodstvom franjevacu.

Posebno je informativna stranim kolegama i glazbenicima budući da osim nosača zvuka, koji bez obzira na hrvatski tekstualni predložak, ne poznaje barijere studija. Informativna je jer nudi i sažetak na sljedećim stranim jezicima: latinskom, njemačkom, engleskom, talijanskom. Isto tako, osim faksimila starijih zapisa, nudi vrlo indikativnu kartu lokaliteta koji su obrađeni.

Veliki doprinos, sakupljanju građe koje ovo izdanje donosi, dali su kolege stručnjaci: pok. Ljubo Stipišić Delmata, maestro don Šime Marović, Niko Luburić, Siniša Vuković, i posebno naš recezent, pok. kolega Miljenko Grgić.

Ističem da je dio građe dijelom objavljen u okviru drugih zasebnih studija posvećenih pjevanoj baštini pojedinih crkvenih lokaliteta Provincije ili je pak pojedinačno rasut, u crkvenim pjesmaricama i starijim tiskanim zbornicima «narodnih popijevki», ili je pak - kao što je to slučaj sa Sumartinom- bio dostupan tek na audio zapisima.

Neki od napjeva potječu iz latinskih franjevačkih kantuala iz 18. stoljeća i svjedoče o glazbenoj aktivnosti starije braće franjevacu - tu su opusi fra Petar Kneževića, fra Paškala Jukića i fra Ivana Radonića.

Najveći dio građe, međutim, do danas nije nikada bio objavljen. U cilju dokumentiranja stanja napjeva danas - građa je na samom terenu, ponovo snimana u okviru ili van misnog bogoslužja. Stoga je ova knjiga zapravo

dokument posljednjeg stanja građe ne terenima koji su obrađivani. To će generacijama koje dolaze biti svakako zanimljivo svjedočanstvo.

Starost snimki koje donose nosači zvuka donose stanje stvari 1975.-2010. Ovim je pothvatom spašen od zaborava onaj repertoar koji se više ne pjeva u regiji Franjevačke Provincije Presvetog Otkupitelja.

Lokalitete koje knjiga pokriva zorno će prikazati fra Stipica u nastavku.

Ukratko knjiga sadrži:

- Uvodni tekst oca Provincijala “Franjevci čuvari baštine”
- Slijedi Muziološki prikaz kojeg osobno potpisujem
- Povijest Provincije
- Tekst Gorane Doliner o Napjevima u povijesno analitičkom kontekstu
- Analiza tekstualnih karakteristika tj. jezika napjeva Mile Mamić
- Redoslijed napjeva od mise Lišana, Stankovaca i Metkovića - do napjeva slijedom liturgijskog kalendara od Božića do Korizme, prema marijanskim napjevima, napjevima specifičnih franjevačkom sanktoralu te napjevima za sprovode i hvalospjevima na kraju mise.

Metodološki je građa koju donosi ovo izdanje obrađena načelom analize tekstualnih specifičnosti uz neizostavan opis melodijskih karakteristika i samog glazbenog oblika.

Za svaki je napjev navedena i njegova intervalska i formalna struktura, način pjevanja, tonalno-modalna pripadnost, ritamska struktura s osobitim osvrtom na tip i karakteristike višeglasja u svakom pojedinom lokalitetu. Na pojedinim mjestima analiza napjeva dodatno je obogaćena iskazima samih kazivača-pjevača.

Kod napjeva kod kojih je to bilo moguće, autori komentara su uputili na određene sličnosti s karakteristikama svjetovnog pjevanja, glagoljaškom tradicijom, ali i na srodnosti i povezanosti pojedinih napjeva (i njihovih «arhaizama») s vrlo starim slojem latinske gregorijanske pjevane tradicije.

Za neke od napjeva moguće je bilo pronaći i direktne uzore i melodijske modele, posebno kada je riječ o napjevima koji predstavljaju kontrafakture.

Time zapravo ovaj rad predstavlja svojevrsni kompendij i prvu sintezu repertoara pučkih napjeva mise ovog dijela Dalmacije promatran u komparativnom kontekstu uzajamno prožimajućih tradicija koje su obitavale na tlu Dalmacije.

Oni su i relevantna svjedočanstva stanja pučke liturgijske glazbe za misno bogoslužje Franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja u vremenima prije

i nakon koncilskih reformi iz 1965. godine te istodobno odraz konfrontacije dvaju glazbenih realiteta - «nekadašnjeg», starijeg, naspram «suvremenog». Istodobno, oni odražavaju sve promjene koje je ova tradicija u relativno velikom vremenskom razdoblju doživljavala, nužno podliježući transformacijama koje su diktirale medij usmene predaje, zatim interpretativne mogućnosti svake određene sredine u određenom vremenu.

Napjevi koji su snimani izvan misnog bogoslužja predstavljaju danas repertoar koji je većim dijelom potpuno iščeznuo iz liturgijske prakse, a živi tek u glazbenoj memoriji starijih pučkih kazivača- pjevača i starije braće franjevac.

Umjesto zaključka, argumentirano se na temelju prethodno navedenih analitičkih prosudbi o obrađenoj građi može izjaviti sljedeće:

Ovim je radom spašen, a čitatelju predstavljen, već gotovo zaboravljen glazbeni repertoar misnog bogoslužja pučke predaje splitske Franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja stvaran stoljećima na prostorima, kako njezine današnje, tako i nekadašnje jurisdikcijske pripadnosti koja je nadilazila granice današnje Hrvatske.

Svrha ove knjige je višestruka.

Knjiga će biti više od poredbenog temelja novim glazbeno-povijesnim istraživanjima koja se bave aspektima uzajamnih veza gregorijanskog korala, glagoljaške tradicije i pučkih liturgijskih napjeva.

Ona ostaje novim generacijama svojevrsni spomenar na tradiciju koju je puk prenosio predvođen svojim franjevcima te ostaje predložak za neke nove interpretacije ili obrade ove pjevane baštine.”

5. Pištula - fra Šimun Čugura

Kako se pjevala ‘pištula’ ili misna čitanja, da bi vjernici razumjeli ‘štenje knjige’ u narodnom melosu, otpjevao je ‘vratar’ koji je u svom uhu zadržao stare crkvene napjeve - fra Šimun Čugura.

6. Napjevi u povijesno-analitičkom kontekstu - Gorana Doliner

U ovom opsežnom radu sudjelovalo je više autora, koji su, na temelju prikupljene građe, suvremenim muzikološkim metodama obrade glazbenoga materijala i metodološkim načelom analize tekstualnih posebnosti, uz opis melodijskoga glazbenoga oblika, pridonijeli da ovo bude ‘trezor tradicijskoga crkvenoga pučkog pjevanja’, kako je naglasila doktorica znanosti i muzikologinja Gorana Doliner, znanstveni suradnik na Odsjeku za povijest hrvatske glazbe na Zavodu za povijest hrvatske književnosti, kazališta i glazbe pri HAZU u Zagrebu. Ona je pojasnila povijesno-analitički kontekst

ovih napjeva, rekavši kako „Ono što je napisano svi mogu pročitati. Ja bih upozorila na važnost tradicije franjevačkog doprinosa kulturi i znanosti kroz stoljeća. Stjecajem okolnosti moj prvi rad, vezan za crkvenu glazbu općenito, bio je proučavanje Gospina plača u Kreševu u Bosni. Tamo sam snimila jednu vrsnu pjevačicu. Upoznala sam jednu obitelj koja je bila povezana s franjevcima i poslije kroz knjižne izvore proširila tu materiju i objavila u jednom zborniku. Nakon toga jednu bibliografiju radova koja je opet pretežno franjevačka, radova koji su desetljećima objavljivani u časopisu Sveta Cecilija.

I kasnije, radeći u svojoj struci, gdje je glagoljaško pjevanje bilo u centru, išla sam po mnogim skupovima i uvijek me zanimalo da nešto dotaknem što uvijek nije bio moj prvi interes. Recimo, u Skradinu su se obilježavali mnogi franjevački prinosi, na primjer, Knežević. Onda sam pratila što drugi pišu. Među poznatim biografijama franjevac jest, na primjer, fra Soldina.

Smatram da bismo najviše pridonijeli sagledavanju svega ovoga ako bismo promatrali bivše granice i dodire, ne samo u ovom području, nego i kad je Provincija bila najšira, kad je zalazila i u Mađarsku. Razumijevati izvore, notirane i nenotirane, na hrvatskom, latinskom i staroslavenskom jeziku, ako već činimo dodire s glagoljašima te na taj način izgrađivati jednu sliku svih doprinosa i postignuća na biografijama ljudi koji su zaslužni za to i na svim novim zbirkama koje nam fiksiraju glazbu i tekstove. Kao što su moji prethodnici rekli, na taj ćemo način održavati tradiciju, svijest o njoj i njegovati je u tim brojnim obnovama kojih ima u današnje vrijeme mnogo, ali nikad dovoljno i nikad previše jer uvijek postoji neko područje koje treba obraditi.“

7. Ja se kajem - župni zbor Župe sv. Stjepana Prvomučenika iz Prgometa

Kada se vjernici kaju za svoje grijehe onda to žele učiniti zdušno i srčano; tako da se kajanje osjeti u pjevanju, malo plačljivom, za učinjene grijehe, više skrušenom, za nadu u oprostjenje grijeha, kao što su pjevali članovi zbora Župe sv. Stjepana Prvomučenika iz Prgometa zajedno sa svojim župnikom fra Antom Vugdelijom.

8. Joško Čaleta - Napjevi prema osnovnim skupinama

Redoslijed napjeva, prema sadržaju i namjeni njihovih tekstova, podijeljen je u petnaest poglavlja koji donose dragocjene informacije o analitičko-glazbenom sadržaju, kazivačima i zapisivačima, koji se mogu čuti/poslušati na četiri nosača zvuka koji su u prilogu.

O napjevima prema osnovnim skupinama upoznao je etnomuzikolog, glazbeni pisac i pedagog, Joško Čaleta, asistent na Institutu za etnologiju i folkloristiku u Zagrebu, koji se bavi sakupljanjem, zapisivanjem i znanstvenim

proučavanjem hrvatske tradicijske glazbe, posebice glazbom mediteranskog i dinarskog područja, koje obuhvaća i pastoralna djelatnost Franjevačke provincije Presvetoga Otkupitelja.

Na početku je zahvalio fra Stipici Grgatu što je dio ovog projekta. Osim toga, i obiteljski je vezan jer mu je stric bio fratar u Kanadi. Ovo je jedna zahvalnost. Zatim je rekao kako je u početku, nakon povratka sa studija iz Kanade, išao na terenski rad koji i danas obavlja. Svoj rad započeo je s akademikom Jerkom Bezićom „s kojim sam krenuo u Lišane Ostrovačke na proslavu sv. Nikole Tavelića u jedanaestom mjesecu. Velika fešta. Ljudi su se vratili u svoje razrušeno selo. Mi smo snimali njihovu misu. Ono oduševljenje koje su ti ljudi doživjeli našim prisustvovanjem i našom potvrdom da ono što oni rade ima posebnu važnost, da to nije tek neko pjevanje ili neko glasanje, kako mnogi ljudi za takve vrste napjeva kažu, nego da to ima svoju posebnu snagu i važnost u tom glazbenom načinu razmišljanja – mene je potaklo na daljnji rad i istraživanje upravo te pučke crkvene baštine koja je apsolutno jedan od bisera naše tradicijske kulture. Naime, o čemu se radi? Ako samo pogledamo kroz posljednjih sto godina, crkvena glazba doživjela je velike transformacije. Ne samo da se način života promijenio u selu i gradu, nego i političke prilike. Nakon Drugog svjetskog rata dolazi do promjene jer su muški pjevači napustili svoja mjesta i više nisu predvodili pjevanje nego su žene preuzele pjevanje. Već se tu izgubio veliki dio repertoara i načina glazbenog razmišljanja. Osim toga, Crkva je napravila jedan veliki potez kada je donijela mnoge promjene nakon Drugoga vatikanskog sabora. Dobar dio pjevanja je otišao u zapećak. Stariji se sjećaju tog pjevanja – antifona i psalama – koje su znali pjevati na jutarnjim i večernjim obredima koji su trajali nekoliko sati. Gospodin Nenad Skroza iz Prvića satima mi je pjevao njihov repertoar koji i danas znaju napraviti u svojoj zajednici. Isto tako, zahvaljujući i upornim svećenicima, poput našega fra Stipice, u mnogim franjevačkim župama su nastavili ono što su još njihovi prethodnici, još od Bosne Srebrene, pronijeli ovim krajevima i uspjeli su to sačuvati. Pučki jezik toga naroda prožima se kroz crkveno pjevanje, što ste sada mogli čuti od naših pjevača iz Prgometa. Taj zanos koji su pokazali ovi ljudi, to se ne može kroz note pokazati. Bez nosača zvuka, koji se nalaze na kraju ove knjige, ovaj naš rad ne bio ovako upečatljiv.

Nadam se da ćemo ubrzo krenuti i drugim putem, jer ovdje piše da je ovo knjiga broj jedan, i zapisati druge glazbene fenomene. Isto tako, moram istaknuti veliku povijest svećenika skladatelja, svećenika koji su svojim djelima, poput P. Kneževića, Babića, da ne nabrajam sve, koji su ostavili pisani trag svojim zapisima, i njima moramo jedan spomen ovog tipa potaknuti.

Glazba je jedan dijalekt koji nas odvaja, ali i povezuje. Glazba je osjećaj kojim slavimo Boga jer kažu da kad pjevamo duplo molimo Boga. Asolutno, to je životna istina.“

9. Poslušajte braćo mila - kantači Župe Gospe Karmelske iz Runovića

Kantači Župe Gospe Karmelske iz Runovića, kraj Imotskoga, uprizarili su Gospin plač koji se pjeva za vrijeme korizme, osobito u Velikom tjednu.

10. Mile Mamić - Jezik crkvenih pučkih napjeva

Prvi cjeloviti prikaz tradicijskoga crkvenog pjevanja, kojega večeras predstavljamo, sastavni je dio liturgijskoga slavlja kojeg je vjerni puk s braćom franjevcima stvarao stoljećima i prenosio usmenom predajom. O jeziku crkvenih pučkih napjeva, u kojima, slikovito rečeno, ponekad 'kratak jezik' znači da je 'pamet zdrava', kao što 'čisto srce' znači da su 'djela prava', napisao je Mile Mamić, doktor hrvatskoga jezika i književnosti te latinskoga jezika i rimske književnosti, redoviti profesor na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zadru, koji od djetinjstva proučava crkvene pučke jezične posebnosti, ali, nažalost, zbog uha vremena, a ne zuba, nije večeras bio nazočan nego je poslao svoj tekst, koji glasi:

“Radostan sam da ja ova vrijedna knjiga ugledala svjetlo dana. Čestitam svima koji su uložili puno truda i mukotrpnog rada da ona bude što bolja.

Kad me fra Stipica zamolio da za ovu knjigu napišem nešto o jeziku tekstova što ih knjiga obuhvaća, odmah sam prihvatio - i nije mi žao. S užitkom sam to radio. Razmišljanje nad jezikom roda moga vraćalo me ne samo u moje djetinjstvo nego i u “djetinjstvo” naše pisane riječi, na početke hrvatskih početaka i vodilo me kroz sva razdoblja hrvatskoga jezika.

Božja riječ, obučena u hrvatsko ruho, i njome nadahnuti crkveni pučki napjevi u temeljima su naše usmenosti i pismenosti. Nepismenost nije bila zaprjeka da ta sveta baština postane općim dobrom. Pjesma je odzvanjala našim poljima, brdima, planinama i proplancima. Obuzimala je dušu hrvatsku, krijepila je, stoljećima čuvala, i izvivala iz nje. Prelijevala se na buduća stoljeća.

U jezičnom smislu tekstovi napjeva uglavnom odišu višestoljetnom starinom i nose obilježja svoga postanka i izvora. O tom više u knjizi.

Braćo, u duhu sam s vama. S vama se radujem, ponosim i pjevam.”

11. Fra Stipica Grgat, urednik - Tijek prikupljanja i obrada građe

Knjižno izdanje muzikološkoga blaga pjevane baštine prikaz je tradicijskoga crkvenoga pučkog pjevanja kao sastavnoga dijela liturgijskih slavlja u redovničkim samostanima i župama koje su povjerene franjevcima ove

Zajednice. Kako je počelo, koje su porođajne boli prethodile i kako se rodilo knjižno izdanje muzikološkoga blaga pjevane baštine Franjevačke provincije Presvetoga Otkupitelja, otkrio je urednik i ljubitelj crkvene glazbe fra Stipica Grgat, koji je cjelokupnu građu, sve notne zapise, kao i tekstove, pripremio za tisak.

Riječi fra Stipice Grgata:

“Točno prije nešto više od četiri godine, a u prigodi osamstote obljetnice osnutka Franjevačkog reda, Uprava Provincije se odlučila na pokušaj da se pristupi prikupljanju glazbenog fenomena naše Provincije. Na inicijativu Provincije, kako je Hana istaknula, jedna mala ekipa okupila se u Sinju. Nitko od nas tada još nije imao pojma da u ovoj našoj zajednici, našoj Franjevačkoj provinciji, doista postoji toliko prekrasnih, izvornih napjeva koje ni ja, ni itko od nas, do sada nismo čuli. Odlučili smo dakle, premda u skromnim okvirima, nešto napraviti. Za neke smo napjeve znali da postoje. Zna to i šira zajednica Provincije. Međutim, bilo je pitanje u kojem pravcu krenuti da bismo došli do što šireg i nepoznatog materijala. Dogovorili smo se dakle da krenemo, slikovito rečeno, u tri pravca kako bismo došli do određenih iznanašaća.

Prvi je pravac bio zaviriti u arhive Provincije. Što tamo ima? Istražujući u arhivima, došli smo do interesantnih iznanašaća, do onih napjeva koji nikada nisu ugledali svjetlo dana, i za koje šira javnost uopće ne zna. Prvenstveno se to odnosi na arhive u samostanima u Makarskoj, Imotskom, Sinju, Omišu i ovdje u Splitu.

Drugi pravac nas je odveo prema ostavštini poneke braće koji su, u novije doba, pokušali prikupiti pojedine napjeve s određenih lokaliteta. Ovdje moram posebno istaknuti pok. fra Ivana Glibotića koji je zabilježio nekoliko napjeva iz imotskih župa i jednu misu iz makarskog primorja. Zatim, to su braća koja su još na životu, a već se duge bave prikupljanjem starih napjeva kao što je fra Mile Čirko koji je već davno, prije 30-ak godina, zabilježio napjeve iz šireg lokaliteta makarskog samostana, npr. misa u Podaci, napjevi u župi Bast-Baška Voda, napjeve u župi Tučepi, Velikom Brdu itd. To su dragocjeni zapisi koji su zapisani već davno i nisu izgubljeni. Danas smo te zapise transkribirali i prepisali u suvremeno notno pismo i, evo, izlaze na svjetlost dana.

Treći je pravac bio ići direktno na teren. A to su najnovija istraživanja. Fra Domagoj Volarević je primjerice prije 10-ak godina, kao student KBF-a u Splitu, uzeo temu svoje diplomske radnje zajedno sa svojim mentorom don Šimom Marovićem ‘Napjevi župe sv. Ilije u Metkoviću’. Fra Domagoj je iscrpno zabilježio gotovo sve napjeve iz spomenute župe, snimio ih na

nosač zvuka, koji je doduše po zvučnoj kvaliteti skroman. Sniman je naime u skladu s tehnikom svoga vremena. No, to je manje važno.

Ne smijem zaboraviti ni pok. maestra Ljubu Stipišića Delmatu koji je iscrpno istražio napjeve samostana i župe u Sumartinu. Ljubo je snimio gotovo sve napjeve u Sumartinu na nosač zvuka i transkribirao u note. Notnu transkripciju mi nije mogao ustupiti jer je nije sistematizirao pa sam na njegov savjet morao sve iznova transkribirati.

Na području od Vrgorca do Lišana, ja i ton majstor, gospodin Mario Božić, tri godine smo išli od župe do župe i pokušali sabrati ono što se dalo sabrati. Zahvaljujući strpljivosti Marija Božića našli smo impozantan broj tih napjeva i otkrili dosta njih koje treba istražiti, zapisati i donijeti u obliku kakav večeras predstavljamo.

Veliki dio napjeva, npr. onaj arhivski nismo mogli snimiti jer bi to zahtijevalo mnogo vremena, ali oni napjevi koji su snimani izravno na terenu, počevši od Metkovića preko Vrgorca, Runovića, Sumartina, Otoka, Sinja, samostana Gospe od Zdravlja u Splitu, Visovca, Lišana, Stankovaca itd. – sve smo snimili i prenijeli na četiri nosača zvuka koji su integralni dio ovog izdanja.

Naša franjevačka provincija, kao što vidite ovdje na karti, ima svoje granice i proteže se kroz četiri županije (od Metkovića do uključivo Karina) i kroz četiri biskupije. Na tom cijelom području franjevci djeluju stoljećima. Sve župe koje su prikazane na karti mogu se lijepo raspoznati kao i njihove filijale, uključivši i samostane kojima gravitira određena župa. Od Metkovića do Karina prošli smo veliki dio župa. Međutim, dio župa je ostao neistražen kao na primjer drniški kraj, Mirlović Zagora je vrlo bogata svojim napjevima – dobio sam informacije da oko 28 napjeva koji nisu zapisani postoji u drniško-visovačkom lokalitetu. Župa Čvrljevo posjeduje kompletnu „svoju“ Misu koju još uvijek nedjeljom pjevaju za vrijeme sv. mise, pa Gradac Drniški, Kljaci, Rupe, Miljevci, Banjevci, Konjevrate, Vrgorac itd. Nadam se da ćemo i ove lokalitete istražiti i prikupiti i tako konačno cijelu Provinciju potpuno snimiti, transkribirati, zabilježiti i na taj način ‘oteti zaboravu’.

Nakon terenskog istraživanja sav smo materijal sistematizirali i uvezali u nekoliko oglednih svezaka koje smo poslali braći po Provinciji, u samostane, na uvid, sa zamolbom da sve pogledaju, isprave, dopune ili stave određene primjedbe. Jedan ogledni primjerak sam poslao na umjetničku akademiju ovdje u Splitu. Dekan Umjetničke akademije u Splitu i muzikolog pok. Miljenko Grgić odmah je uvidio ozbiljnost cjelokupnog materijala i prvi je predložio da ovo ne smije ostati u jednom tek običnom tiskanom obliku. „Ovo treba staviti na višu, znanstvenu razinu“ rekao je. Uputio me u Zagreb i povezao s dr. Goranom Doliner, danas najeminentnijim stručnjakom u Hrvatskoj iz ovog područja. Daljnji tijek rada sa Hanom, Joškom i Goranom

tekao je vrlo harmonično. Brojne konzultacije, savjeti i razgovori išli su u pravom smjeru i konačnoj finalizaciji koju večeras imamo u rukama.

U našem radu naišli smo i na određene poteškoće. Za mene je sve ovo bila jedna velika novost. Posao koji nikada nisam radio. S jedne strane imate izazov – čujete nešto što nikada niste čuli pa i na način izvedbe koju nikada niste čuli. Kako to zabilježiti? Navest ću jedan mali primjer: Kad smo započeli snimati „kantače“ iz Runovića koje smo upravo čuli, naš snimatelj Mario, rodom iz Varaždina, koji nikada nije čuo kantače i njihov način pjevanja, nije odmah moga shvatiti o čemu je riječ. To je za njega bila nesvakidašnja novost i to mu je bilo toliko zanimljivo (pa pomalo i komično) da mi je u jednom trenutku rekao ‘Ako ti ovo zapišeš, ti si genij’. Odgovorio sam mu: ‘Mario, pa to je moje podneblje, to će mi biti najjednostavnije.’

S druge strane, poteškoća je istražitelju okupiti ljude. Svi su uglavnom zaposleni i to izvan svoje župe. Dakle, sama organizacija je veliki problem. S druge strane župe polako odumiru. Stariji pjevači umiru, mnogu su već pomrli, a mlađih nema koji poznaju cjelokupnu materiju, a očito nemaju ni interesa za to. To se posebno odnosi na našu Zagoru.

Ukratko, trebalo bi požuriti i zapisati ono što je ostalo i tako sačuvati što se da sačuvati.

Hvala Vam na strpljivosti.

12. Smiluj se meni, Bože - župni zbor Župe Navještenja Marijina iz Vrgorca

Svako doba ljudskoga života pjeva svoju pjesmu. Kada ispraćamo vjernike na vječni spokoj, pratimo ih pjesmom, da se živima i mrtvima ‘smiluje’ Bog ‘po milosrđu svome’, da bi naše pokojne ‘u raj povelili anđeli’ kako će nam pokazati zbor župe Navještenja Marijina iz Vrgorca.

13. Fra Ante Akrap - Zahvala

Ovom knjižnim izdanjem spašena je od zaborava glazbena baština liturgijske, vjerničke predaje koja je stoljećima stvarana na području koje pastoriziraju redovnici Franjevačke provincije Presvetoga Otkupitelja. Za ljepši ugođaj, ovom knjižnom izdanju, u prilogu, kao glazbenom inventaru, na četiri nosača zvuka, nalaze se tonski zapisi, koji se mogu čuti/slušati u izvornom obliku.

U ime franjevačke Provincije, kao čuvara pjevane baštine, riječ zahvale izrekao je fra Ante Akrap, član uredničkoga vijeća. Fra Ante je zahvalio sljedećim riječima:

“Koliko se značenje pridaje glazbi u biblijskoj religiji moguće je vidjeti iz jednostavne činjenice što je riječ pjevati jedna od najčešće rabljenih riječi u Bibliji. U Starome zavjetu riječ se pojavljuje 309 puta, u Novome 36 puta. Kad čovjek stupi u dodir s Bogom nije više dostatan običan govor. U njegovoj

egzistenciji se bude i titraju područja koja sama od sebe postaju pjesmom. Pjev Crkve u konačnici izvire iz ljubavi: ljubav je ona najdublja zbiljnost iz koje se rađa pjevanje. „Cantare amantis est“, veli Augustin – Pjeva onaj koji ljubi. Koncilska konstitucija o liturgiji Sacrosanctum Concilium(SC) promatra liturgijsko slavlje kao dijalog u ljubavi između Boga i Njegova naroda. Kao i u svakoj ljubavi, i ovdje čovjek neizrecivo izriče pjevanjem i sviranjem. Glazba je temeljni ljudski simbol za izražavanje slavlja, zajedništva, duboka dijaloga, duhovnog obilježja našeg življenja.

Čuveni talijanski pedijatar i psiholog Marcello Bernardi napisao je pismo svojoj unučici Katarini kao testament u kojemu piše: U tvojoj kući 2012. godine bit će još uvijek stvari, bar se nadam, koje su pripadale tvojim djedovima, njihovim roditeljima, njihovim djedovima i roditeljima njihovih djedova. Bit će tu knjiga, slika, namještaja, predmeta svakakve vrste, crteža, rukopisa, fotografija, svega što je propadalo generacijama što su prethodile tebi. Stvarčica bez vrijednosti, ako hoćeš, ali svjedočanstva duge povijesti čiji si i ti dio bila i prije nego si se rodila. Po meni ne treba sve to baciti. Tradicija ima svoje značenje. Tradicija, kao i sve što se odnosi na prošlost, treba isključivo služiti kao polazna točka da se učini više i bolje... Pjesnik i filozof Džubran je rekao: „Život se nastavlja, ne zaustavlja se na jučer.“ Tradicija je živo prenošenje duhovnog i kulturnog bogatstva, s jednog na drugi naraštaj, ne toliko kroz pisane dokumente nego usmeno i preko običaja. Da ne bi ta tradicija propala i iščezla prije četiri godine, odlučeno je da bude snimljena i zapisana. Ovo djelo nije spontano nastalo, plod je dugotrajnog razmišljanja, velikoga rada stoga kao koordinator osjećam dužnost da zahvalim mnogima koji se tijekom protekle četiri godine klesali ovaj živi spomenik hrvatske nacionalne i religiozne kulturne baštine.

Ponajprije zahvaljujem provincijalu fra Željku Toliću, uz čiji je blagoslov i svekoliku pomoć do realizacije ovoga projekta i došlo. Fra Stipici Grgatu, urednik, koji je bio pravi „spiritus movens“ cijelog projekta. Zahvaljujem gospođi Hani Breko - Kustura, koja se od samoga početka uključila u ovaj projekt i usmjeravala nas kojim putem krenuti. Zahvaljujem recenzentima: gospođi Gorani Doliner i pokojnom Miljenku Grgiću. Zahvaljujem gospodinu Jošku Čaleti - etnomuzikologu, pokojnom Ljubi Stipišiću - Delmati, gospodinu Siniši Vukoviću, gospodinu Petru Prosenici, gospodinu Mili Mamiću, koji je obradio jezik crkvenih pučkih napjeva. Zahvaljujem jezičnim korektorima Ivanu Boškoviću i Hrvoju Markulinu, korektorima latinskog jezika: fra Hrvatinu Gabrijele Jurišiću i fra Stjepanu Čovi, prevodiocima sažetaka: fra Brunu Pezi, Angelini Gašpar, fra Jošku Kodžomanu, Danijelu Tonkiću. Zahvaljujem ton majstoru Mariju Božiću, fra Anti Branku Periši koji je izradio naslovnice, Silviju Druževiću za prijelom knjige.

Na kraju od srca zahvaljujem maloj skupini koja se prva okupila s nakanom realizacije ovoga projekta u koji je ugradila veliki dio sebe fra Mili Čirku, već spomenutom fra Stipici Grgatu, fra Juri Župiću i fra Domagoju Volareviću. Zahvaljujem i svima onima koji su na bilo koji način sudjelovali u realizaciji ovoga projekta, a u ovoj mojoj zahvali nisu pojedinačno spomenuti.

Izdavanje ovog djela popratili su i Hrvatski mediji koji su se trudilo u svojim izvješćima predstaviti domaćoj kulturnoj javnosti dio bogatstva naše duhovne i glazbene baštine. Stoga zahvaljujem HRT-u, Hrvatskom katoličkom radiju, Radio Međugorju, Televiziji Jadran, Radio Splitu, Tv Dalmaciji, Glasu koncila, Slobodnoj Dalmaciji, Svetoj Ceciliji, Zg. Vjesniku i Hrvatskom slovu.

Još jednom hvala svima vama koji ste sudjelovali u realizaciji ovog monumentalnog djela a i svima vama koji ste prisustvovali ovoj prezentaciji, a na osobiti način pjevačima- izvođačima koji su nas večeras obogatili svojim pjevanjem. Iskreno hvala svima!”

14. Budi hvaljeno - župni zbora Župe Marijina Uznesenja iz Stankovaca

Svakoј pjesmi i pjevanju dođe kraj... Da naša pjesma ne bi utihnula, muzikološko blago pjevane baštine Franjevačke provincije Presvetoga Otkupitelja, koje smo večeras predstavili, pohranili smo u knjižno izdanje objavljeno u Glazbenom nizu ‘Nova et vetera’, svezak V., Zbornika ‘Kačić’, na 502 str., u A4 formatu, dvobojno, na garda-pat papiru, u tvrdom uvezu.

Na završetku članovi župnoga zbora Župe Marijina Uznesenja iz Stankovaca ispjevali su „Budi hvaljeno posve vrime“ kao zahvalu Bogu za ovu večer.

Sudionik

Proslava blagdana Majke Božje Lurdske u Zagrebu

Svetkovina Majke Božje Lurdske svečano je 11. veljače 2012. godine proslavljena u istoimenoj crkvi u Zagrebu. Samoј svetkovini prethodila je devetnica. Od ranih jutarnjih sati hodočasnici su ispunjali „Gospin hram“. Misno slavlje za bolesnike u 16.30 sati predvodio je dr. fra Darko Tepert, a poslije mise bolesnicima je podijeljeno bolesničko pomazanje.

Središnje misno slavlje na svetkovinu predvodio je zagrebački pomoćni biskup mons. Mijo Gorski. U koncelebraciji su bili svećenici iz samostana, svećenici Maksimirsko-trnjanskog dekanata na čelu s dekanom preč. Alojzijem Žlebečićem te ostali svećenici i redovnici iz Zagreba.

Osvrnuvši se na Evanđelje, u homiliji je biskup Gorski istaknuo kako prvo Isusovo čudo pretvaranja vode u vino ima mnogostruko značenje i poruku.

Vino označava duhovno i tjelesno zdravlje, bliskost s Gospodinom, bliskost s Bogom, suživot s Njim. Marija je primijetila da vina nedostaje, no upozorio je, nisu je trebali moliti, ona je imala oko, ona je imala hrabrosti prići i reći: “Nema vina, pomozite.” Ona je ima sažaljenja, ljubavi za te ljude. Baš kao i u Lurdu. Ona je sama došla, sama se ukazala, prva je progovorila i uputila nas na Isusa Krista, na obraćenje, na promjenu života. Sama je ukazala na izvor vode koja ozdravlja. No, nije to voda, već vjera u Isusa Krista, rekao je biskup te istaknuo kako Marija i onda kao i danas prije nego što je zamolimo vidi naše potrebe. Kao što majka u obitelji prepoznaje i prije nego što je dijete bolesno, da je bolesno, i prije nego što prizna da je pogriješilo, da je pogriješilo. Sve to dobra mati vidi, tako Marija vidi, prepoznaje nas ljude i uskače u pomoć. Zato nas savjetuje: “Učinite sve što vam kaže”, rekao je biskup te sve preporučio zagovoru Majke Božje Lurdske.

Na kraju mise je fra Slaven Milanović Litre zahvalio predvoditelju misnog slavlja i koncelebrantima, a posebnu zahvalu izrekao je vjernicima koji su se okupili na misnom slavlju, kao i onima koji su redovito sudjelovali na devetnici unatoč vremenskim neprilikama te zaključio da narod koji se klanja Bogu i štuje Bogorodicu ima svoju budućnost.

Sudionik

Fra Vjeko Vrčić ušao u 99.

Prava je rijetkost doživjeti duboku starost, pogotovo na način na koji je to doživio fra Vjeko Vrčić, najstariji član naše Provincije. Fra Vjeko se rodio 28. veljače 1914. godine te je danas počeo (kako on to kaže) „pasti“ 99. godinu života. Fra Vjeku solidno služi tjelesno zdravlje, a još uvijek je bistre i svježije pameti. Danas smo u imotskom samostanu proslavili njegov rođendan.

U prisutnosti samostanske obitelji i postulanata, kao i trojice župnika iz samostanskog okružja koji u samostan dolaze na ručak, obilježili smo taj tako rijetki događaj. Na kraju ručka fra Vjeki je u ime svih fratara i postulanata čestitao gvardijanu fra Zoran Kutleša, istaknuvši fra Vjekin veliki doprinos Crkvi i hrvatskom narodu na području vjere i kulture.

Fra Vjeko je zahvalio gvardijanu i svoj braći na proslavi rekavši da mu je to prvi rođendan koji slavi u životu. Zahvalio je Bogu koji ga je čuvao u svim nedaćama i teškoćama života, istaknuvši kako nikad nije zažalio što je franjevac, dapače, zahvalan je Bogu koji ga je učinio članom naše Provincije.

I ovim putem našem najstarijem bratu, fra Vjeki, želimo da ga Bog podrži u zdravlju duha i tijela.

Sudionik

Akcija Caritasa Župe MBL u Zagrebu „Djeca Djeci“

Korizma nam uvijek daje priliku da dublje razmišljamo o smislu svojega kršćanskog života, poziva nas da uz molitvu budemo milosrdniji prema drugima, čineći konkretna djela ljubavi i dijeleći svoja dobra s potrebnima.

Caritas Župe Majke Božje Lurdske u ovom korizmenom vremenu, pokreće akciju Djeca Djeci. Na nedjeljnoj misi i satovima vjeronauka djeci su podijeljene kutijice u koje će tijekom korizme ubacivati novac. Na Uskrs će kutijice s ušteđevinom vratit Caritasu, a sakupljena novčana pomoć bit će podijeljena potrebitoj djeci s područja Župe.

Svrha korizmene akcije je prikupiti konkretnu novčanu pomoć, ali i poticati djecu, vjernike i ljude dobre volje na međusobno pomaganje za potrebite i ostvarivanje zajedništva u susretima.

Sudionik

Učenici naše Gimnazije osvojili prvo mjesto

Nakon uspjeha na međuškolskom natjecanju predstavnici naše Gimnazije osvojili su prvo mjesto i na županijskom natjecanju iz vjeronauka u kategoriji srednjih škola koje je 21. veljače 2012., a na temu „Grkokatolici“, održano u OŠ Zmijavci .

Vjeronaučnu olimpijadu za osnovne škole i natjecanje iz vjeronauka za srednje škole organizirao je Katehetski ured Splitsko-makarske nadbiskupije i nadbiskupijsko (županijsko) povjerenstvo za provedbu natjecanja iz vjeronauka. Od šezdeset osnovnoškolskih i trideset srednjoškolskih ekipa, koje su prethodno sudjelovale na međuškolskim natjecanjima, nastup na nadbiskupijskom natjecanju izborilo je dvadeset ekipa osnovnih i dvanaest ekipa srednjih škola, a njima se pridružila i jedna ekipa srednjoškolaca iz Hvarske biskupije.

Prije natjecanja učenike i njihove mentore pozdravili su župnik Zmijavaca fra Frano Laco, imotski dekan fra Zoran Kutleša, stručni savjetnik za prosvjetu pri Županijskom uredu za prosvjetu, kulturu i šport Ilija Krišto i splitsko-makarski nadbiskup mons. Marin Barišić.

Natjecanje se sastojalo od tri dijela: pisanog testa, tombole i Isusova milijunaka.

Prvom krugu natjecanja, pisanom ispitu znanja, učenici su pristupili pojedinačno, a ukupan broj bodova jedne ekipe mogao je iznositi najviše 98 bodova.

U drugom krugu natjecanja učenici su ekipno rješavali tombolu i za svaki točan odgovor dobivali su po dva boda, a ekipa je mogla osvojiti najviše 20 bodova.

U završni, treći krug (pod nazivom „Tko želi biti Isusov mili-junak?“) plasiralo se po pet najboljih ekipa u svakoj kategoriji. I ovdje je ekipa mogla osvojiti najviše 20 bodova.

Kad su zbrojeni svi rezultati, naši su bili prvi s osvojenih sjajnih 132,25 bodova i plasirali su se na državno natjecanje koje će se od 26. do 28. ožujka održati u Križevcima, sjedištu grkokatoličke biskupije u Hrvatskoj.

Velika čestitka našim predstavnicima i njihovoj mentorici na izvanrednom uspjehu i sretno im na državnom natjecanju!

Sudionik

47. obljetnica smrti sluga Božjega fra Ante Antića

ANTIĆEVO 2012. – BOG MIRA I ČOVJEKOV NEMIR

Svečanim euharistijskim slavljem u nedjelju, 4. ožujka 2012., obilježena je 47. obljetnica blažene smrti sluga Božjega fra Ante Antića. Ovom slavlju, kojim se u prvom redu zahvalno savilo Boga za njegovu ljubav koju nam iskazuje preko svojih ugodnika, kao što je bio fra Ante Antić, prethodila je trodnevna duhovna priprema. Po prvi puta u ovoj duhovnoj pripremi i na samo Antićevo sudjelovali su hodočasnici i zborovi iz Antićevih rodničkih Šepurina te Zatona gdje je proveo svoju ranu mladost do polaska u Franjevačko sjemenište u Sinju. Dolazak zborova, njihovi prelijepi pučki napjevi bili su jedinstveni duhovni doživljaj, slikovito rečeno - pravo, proljetno duhovno osvježenje.

Uživljeno pjevanje Jeremijine molitve muškog zbora iz Šepurina, iskonski duh Dalmacije u Zagrebu, duh njenog sunca, mora i kamena. Duh Antićeve rodne grude. Dašak Dalmacije u starim crkvenim napjevima, onima i onakvima koje je njegovao neponovljivi Ljubo Stipišić Delmata. Dalmatino povišću pritrujena. Ima u tim napjevima nešto arhetipsko, iskonsko, duši prirodno, poput kamenih hridi morskom žalu. Puno srce i puna duša. Napjevi koji iz duše i srca izvire, koji do Boga dopiru, koji su ovom Antićevu dali posebnost, jedinstvenost i zasigurno dugo pamćenje.

Prvoga dana trodnevnice misno slavlje predvodio je i propovijedao vicepostulator fra Ante Babić, i kako je rekao u propovijedi, obilježavajući obljetnicu Antićeve smrti u prvom redu dajemo Bogu čast i slavu, slaveći ga kalvarijskom žrtvom, najvećim znak Božje ljubavi prema čovjeku, i najboljim

načinom uzvraćanja naše ljubavi prema Bogu. O. Ante Antić nam je pokazao kako se ljubi Boga i čovjeka, kako se korača putem svetosti. Bio je čovjek mira, Božjeg mira. Zračio je mirom i druge obdarivao mirom s Bogom, njima samima i s njihovim bližnjima. U nastavku propovijedi fra Ante Babić je lijepom slikom čovjeka i njegove sjene orisao duhovna lutanja i traganja današnjeg čovjeka u potrazi za smislom i mirom, u potrazi za Bogom. Mir nastaje samo tamo i tada gdje za Boga ima mjesta. Rekavši kako samo umjeren čovjek, napose u ovo korizmeno vrijeme, može potrebama koje donose nemir reći NE, fra Ante Babić završio je propovijed riječima: "O. Antić od Isusa je učio dobrotu. Posebno ga je resila krepost poniznosti, koja je temeljna pretpostavka mira u duši. Riječi sv. Augustina o nemirnom srcu odgovaraju našem najdubljem iskustvu, i zato, nije potrebno bježati od vlastite sjene, trebamo stablo pod koje ćemo se skriti, trebamo Božje okrilje."

U petak i subotu, 2. i 3. ožujka, misna slavlja predvodio je fra Anđelko Domazet, profesor na KBF-u u Splitu. Njegove riječi u propovijedi zaustavljale su se kod dvije najčešće riječi pri spomenu o. Antića – dobrota i mir. Čovjek našeg vremena izgubio je svoj unutarnji ritam i mir. Nestrpljivost se vidi na svakom koraku, postala je model naše komunikacije. Nemir rađa nemoć u duhu. Ako je čovjek nemiran, nije sposoban ljubiti, služiti, ostati vjeran. Danas caruju površnost i rastresenost. Mir kojim je živio i svjedočio o. Antić ima svoju cijenu. Dolazi nakon pobjede u iskušenjima. Kako se oprijeti tvrdoći srca, gorčini i lutanju, ponajprije unutarnjem u duši? Odgovor nam daje poslanica Hebrejima. Mir je plod dnevne povezanosti s Bogom, a tu se traži disciplina i ustrajnost. Zašto dajemo lažne čekove na račun naše duše? Ako nema unutarnjeg mira koji je dragocjen Božji dar, nema iskustva Boga.

U subotu, 3. ožujka, fra Anđelko Domazet progovorio je o kući straha i kući povjerenja, i baš o toj kući povjerenja, ljudima gladnima Boga, govorio je i životom svjedočio fra Ante Antić.

Nedjeljno misno slavlje 4. Ožujka, na dan blažene smrti fra Ante Antića, predvodio je pomoćni đakovačko-osječki biskup mons. dr. Đuro Hranić, koji je svoju propovijed počeo riječima o preispitivanju svoje vjere na što nas pozivaju liturgijska čitanja 2. korizmene nedjelje. Knjiga Postanka progovara nam o Abrahamovoj vjeri i njegovoj kušnji, dok evanđeoski odlomak govori o Isusovom preobraženju pred Petrom, Ivanom i Jakovom. Abraham i trojica apostola vidjeli su slavu Božju(...)Vjera je osobni susret s Bogom i tek tada nas vjera pokreće. Večeras nas je okupio fra Ante Antić koji je bio čovjek abrahamske vjere, koji nam pokazuje putokaze u vjerničkom hodu. Zatim je biskup Hranić u propovijedi spomenuo pismo koje je o. Antić uputio đakovačkom biskupu Antunu Akšamoviću 5. rujna 1943. Fra Ante Antić je proročki i vizionarski gledao budućnost, i u tom pismu, u svetačkom zanosu

vjere koji ga ne ostavlja mirnim, moli biskupa Akšamovića da pomogne u osnivanju klauzurnog samostana. Biskupu je sugerirao realne stvari od velike duhovne koristi. Prolazile su godine, naizgled bez odgovora na Antićeve riječi, i napokon u vrijeme đjakovačkog biskupa Ćirila Kosa, nekoliko godina prije Domovinskog rata, 1988. godine, zaživio je samostan bosonogih karmelićanki u Šarenggradu. Rat je učinio svoje, karmelićanke su protjerane, da bi se konačno skrasile 1. svibnja 2010. u Đjakovačkoj Breznici! Danas je u samostanu 26 sestara. Eto što čini pokretačka snaga vjere, vizionarski i proročki titraji Antićeve duše!

F. I.

Zbornik „Kačić“ u rukama pape Benedikta XVI.

Na blagdan sv. Nikole (6. prosinca 2011.), djelitelja darova, u Papinskomu hrvatskom zavodu sv. Jeronima u Rimu, prezentiran je novi svezak Zbornika „Kačić“ (br. 41-43) koji već preko četiri desetljeća izdaje Franjevačka provincija Presvetoga Otkupitelja. Zbornik je priređen u čast prof. dr. Emilija Marina, akademika, arheologa svjetskoga glasa, donedavnog veleposlanika Rep. Hrvatske u Vatikanu i Malteškom viteškom redu, redovitoga profesora na Katoličkom sveučilištu u Zagrebu i Filozofskom fakultetu sveučilištu u Splitu.

Na početku prezentacije Zbor svećenika Zavoda otpjevao je molitvu i pjesmu, a mons. Jure Bogdan, rektor, sve je nazočne pozdravio i pozvao kardinala Rafaela Farinu, ravnatelja Arhiva i Knjižnice u Vatikanu, da vodi program. On je čestitao slavljenu 60. rođendan i pozdravio nazočne, među kojima su bili: kardinali Angelo Sodano, dekan Kardinalskoga zbora, i Giovanni Battista Re, donedavni pročelnik Kongregacije za biskupe, nadbiskup Nikola Eterović, generalni tajnik Sinode biskupa, veleposlanici, akademici, sveučilišni profesori, svećenici, redovnici i redovnice. Kardinal je upozorio na lik i djelo akademika E. Marina i na znanstvenu vrijednost Zbornika te pozvao predstavljače.

Prvi je na talijanskom jeziku govorio fra Željko Tolić, provincijal, koji je obavijestio prisutne o tome da franjevci Provincije Presvetoga Otkupitelja već više stoljeća djeluju kao pastoralni djelatnici vodeći i danas župe u domovini (92) i misije u inozemstvu (20). Samostani (14) su uvijek bili žarišta pobožnosti, prosvjete i kulture, a mnogi su fratri bili profesori u gimnazijama i teološkim učilištima u domovini i inozemstvu, pisci knjiga iz raznih znanstvenih disciplina kao i urednici i izdavači. Posebno je upozorio na komunističke progone u II. svjetskom ratu i poslije rata, kad su bez

procesa suđenja i mogućnosti obrane ubijena 44 fratra naše Provincije, a mnogi su strpani u tamnice. Posebno služi na čast Provincije što Kongregacija za proglašenje svetaca vodi postupak za beatifikaciju sluga Božjega fra Ante Antića (...1965.).

Upozorio je da je fra Karlo Balić (...1977.), najprije profesor Bogoslovije u Makarskoj, a kasnije u Rimu na „Antonianumu“ i nekoliko sveučilišta, s više naših franjevaca, osnovao i dugo vodio „Franjevačku marijansku komisiju“, koja je svojim izvanrednim djelovanjem zaslužila da ju je papa bl. Ivan XXIII. počastio naslovom „Papinska međunarodna marijanska akademija“. Također je osnovao i vodio „Međunarodnu skotističku komisiju“, koja izdaje kritičko izdanje djela bl. Ivana Duns Skota, a obje ustanove organiziraju po svijetu skotističke i mariološke kongrese.

Fra Gabrijel je latinskim jezikom pažnju usmjerio na pisce i izdavače Provincije, od kojih je najvažniji fra Andrija Kačić Miošić (...1760.), pisac djela na latinskom i hrvatskom jeziku. Njegov „Razgovor ugodni naroda slovenskoga“ (1756.) imao je silni utjecaj na očuvanje vjere, razvijanje hrvatske nacionalne svijesti, zatim na jezik i kulturu, pa čak i na europski romantizam. Neke su njegove pjesme prevedene na 14 (!) europskih jezika. Stoga su franjevci svomu Zborniku dali ime „Kačić“, tj. prezime slavnoga fra Andrije. Divna simbolika i program! Dosada je objavljeno preko 40 svezaka, a u raznim nizovima tiskano je više od 90 naslova. Inače, ovaj je svezak posvećen akademiku E. Marinu, znanstveniku i prijatelju naše Provincije. U njemu surađuje 70 znanstvenika iz 17 država, a članici su pisani na sedam jezika.

Zatim je prof. Gian Luca Gregori, s rimskoga Sveučilišta „Sapienza“, govorio na talijanskom jeziku o I. dijelu Zbornika „Antička povijest i grčka i rimska epigrafija.“ Ukratko je prikazao članke, koje su napisala 23 hrvatska i strana znanstvenika. Prof. Michel Gras, donedavni ravnatelj „L' Ecole française de Rome“, na francuskom je prikazao II. dio Zbornika „Rimska i kršćanska arheologija“, odnosno članke 29-ice znanstvenika, također hrvatskih i stranih. Konačno je mons. Jure Bogdan, rektor Zavoda, na talijanskom govorio o III. dijelu Zbornika „Novo i suvremeno doba“, tj. iznio je tematiku članka 21 znanstvenika. Sve je popratio pjesmom spomenuti Zbor.

Zbornik ima 1.280 stranica i 70 članaka napisanih na sedam jezika. Svaki članak ima uvodni sažetak na jeziku na kojemu je napisan, svi članci na stranim jezicima imaju sažetak na hrvatskom jeziku, a svi napisani na hrvatskom jeziku imaju sažetke na nekom stranom jeziku. Većina članaka popraćena je slikama. Osim nekoliko predgovora i pogovora, donesen je govor pape bl. Ivana Pavla II. akademiku E. Marinu, kad je nastupio kao veleposlanik Republike Hrvatske u Vatikanu (11. XII. 2004.). Važan dio

Zbornika donosi bogatu bibliografiju E. Marina. Navedeni su svi suradnici s adresama, kazalo osobnih imena, popis knjiga i časopisa koje je Uredništvo primilo u zamjenu kao i izdanja Zbornika „Kačić“.

Bili su nazočni ugledni profesori, neki pisci članaka u Zborniku, prijatelji E. Marina i Zavoda sv. Jeronima, kojima su kao i uglednim gostima predani primjerci Zbornika. Domaćin je priredio prigodni domjenak.

Sljedećega dana, u srijedu, 7. prosinca, na generalnoj audijenciji u „Dvorani pape Pavla VI.“ fra Željko Tolić, fra Gabrijel Jurišić i prof E. Marin sa suprugom susreli su se s papom Benediktom XVI. i darovali mu primjerak Zbornika.

Sveti Otac se je s njima kratko zadržao, udijelio im svoj blagoslov, zahvalio na daru i pozdravio ih.

Tako su prošli “rimski dani“, prezentacija Zbornika „Kačić“, koji je objavljen u čast akademika Emilija Marina za njegov jubilej, odnosno za njegov 60. rođendan. Stari bi uskliknuli: „Ad multos annos!“

Sudionik

U Francuskoj akademiji u Parizu predstavljen Zbornik „Kačić“

U Francuskoj akademiji u Parizu, u Razredu za humanističke znanosti (Institut de France, Académie des Inscriptions et Belles-Lettres) prezentiran je svečani svezak Zbornika „Kačić“, objavljen u čast akademika Emilija Marina u prigodi njegova 60. rođendana – *Miscellanea Emilio Marin sexagenario dicata, Kačić, Acta Provinciae Ss. Redemptoris Ordinis fratrum minorum in Croatia*, vol. XLI-XLIII, Split 2009.-2011. tiskan u Splitu 2011., 1280 str., urednik fra Hrvatinić Gabrijel Jurišić, OFM. Već prije (6. prosinca 2011.) Zbornik je svečano bio predstavljen u Hrvatskom papinskom zavodu sv. Jeronima u Rimu.

Prema običaju Francuske akademije, Zbornik je predstavio u Parizu, na sjednici Akademije, sam svečar Emilio Marin, redoviti inozemni član Akademije. Nazočni su bili brojni akademici i uzvanici, među kojima je bio i veleposlanik Republike Hrvatske u Francuskoj Mirko Galić.

Na prezentaciji je istaknuto da Zbornik donosi članke 70 kolega, prijatelja i učenika iz 17 zemalja, među kojima oni iz Francuske zauzimaju mjesto odmah iza hrvatskih, talijanskih i vatikanskih. Ta široka zastupljenost znanstvenika odražava duh međunarodne suradnje koji je svečar gajio

tijekom četiri desetljeća u Hrvatskoj: u Splitu, Zagrebu, Solinu i Metkoviću, te u inozemstvu: u Rimu, Mecerati, Parizu, Oxfordu, Barceloni, Heidebergu ponajviše, ali i drugdje.

Među piscima u Zborniku su i četiri francuska akademika: André Laronde, Robert Turcan, André Vauchez, kao i Jean Leclant, čelnik Akademije (secrétaire perpétuel), koji je svečara podario opširnim predgovorom. U Zborniku su i članci suradnika u četvrtstoljetnom projektu francusko-hrvatskih arheoloških istraživanja u Saloni: Jedan-Pierre Caillet, Denis Feissel i Françoise Prévot, a ističe se i članak koji je napisao François Baratte, profesor na Sorboni.

Knjižnici Akademije, suradnicima, nekim academicima i uglednim uzvanicima predan je po primjerak Zbornika.

Fra Gabrijel Jurišić

Proslava Stepinčeva u Vancouveru

U župi Prečistog Srca Marijina u Vancouveru (Kanada), kojom upravljaju franjevci splitske Franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja, u nedjelju 5. veljače, svečano je proslavljen spomendan bl. kardinala Alojzija Stepinca. Prijepodneвно euharistijsko slavlje u istoimenoj župnoj crkvi predvodio je i propovijedao vojni biskup Juraj Jezerinac u suslavlju sa župnikom fra Dujom Bobanom.

Pred mnoštvom vjernika biskup je u propovijedi istaknuo da je Stepinčeva čvrstoća proizlazila iz njegove vjere, a posebno se očitovala u čuvanju jedinstva s Katoličkom Crkvom. Nuđena mu je sloboda u zamjenu za jedinstvo s Crkvom, što je on odlučno odbio i za to platio ne samo slobodom nego i životom. Tako je postao svijetli uzor vjere i ljubavi prema Bogu, Crkvi, narodu i domovini....

Spomenuo se biskup Jezerinac i nadbiskupove brige za iseljenu Hrvatsku kojima je slao pisma hrabrećih ih u ljubavi prema Bogu i Domovini te ih potičući na savjesno obavljanje kršćanskih dužnosti i svakodnevnu molitvu. (IKA)

U župi Prečistog Srca Marijina u Vancouveru djeluje fra Dujo Boban, župnik, član Franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja. O životu i radu u toj župi možete pogledati na stranici župe www.heartofmary.ca.

Župni list možete pročitati na adresi: <http://www.heartofmary.ca>

Sudionik

Susret o. Provincijala s braćom u Schmerlenbachu (Njemačka)

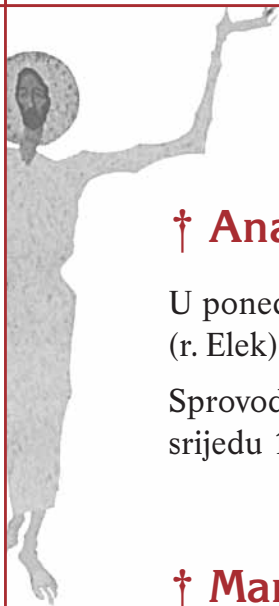
Od 13. do 15. veljače 2012. održan je susret o. Provincijala i braće u Njemačkoj, u Bildungszentrum Schmerlenbach. Okupljanje braće s o. Provincijalom započelo je u ponedjeljak navečer večerom i bratskim druženjem. U utorak, 14. ožujka, susret je započeo molitvom jutarnje i euharistijskim slavljem koje je predvodio fra Vuk Buljan, gvardijan u Münchenu. U radnom dijelu susreta o. Provincijal je izvijestio braću o životu i radu braće u Provinciji.

Fra Božo Ančić, prokurator, govorio je o životu i radu braće u Njemačkoj. Braća su u tematskim susretima obrađivali tekući život i rad u Njemačkoj s nakanom poboljšanja uvjeta za rad. Pored radnih susreta braća su iskoristila prigodu za bratska druženja i rekreacije. Susretu o. Provincijala s braćom sudjelovali su i fra Bože Vuleta, provincijski vikar i gvardijana samostana u Sinju kao i generalni vizitator fra Viktor Papež. Generalni je vizitator svojim savjetima i primjedbama aktivno sudjelovao u radnom dijelu susreta. Braća iz Stuttgarta i okolice iskoristila su prisutnost generalnog vizitatora za osobni susret i kanonsku vizitaciju.

Euharistijsko slavlje u srijedu predvodio je provincijal fra Željko Tolić. Na susretu s o. Provincijalom okupilo se oko tridesetak braće. Zadnjeg dana susreta braća su razmatrali teme za provincijski kapitul i pri tome dali svoje prijedloge i objekcije. Usvajanjem zaključaka radni dio susreta je završen u srijedu oko podne.

Na kraju, dr. fra Željko Tolić, provincijal, zahvalio je fra Vuku Buljanu, gvardijanu samostana sv. Gabriela u Münchenu na organizaciji susreta kao i braći koja su svojim sudjelovanjem i razmišljanjima pridonijeli boljitku Provincije. Iskoristio je prigodu zahvaliti braći na radu u povjerenim misijama i zajednicama u Njemačkoj kao i na lijepim susretima tijekom njegove 9-godišnje službe provincijalnog ministra.

Sudionik

† Ana Dževrnja Viro (r. Elek)

U ponedjeljak, 10. siječnja 2012. godine, preminula je Ana Dževrnja Viro (r. Elek), majka našega brata fra Jakova, koji vrši službu župnika u Potravlju.

Sprovodni obredi i misa zadušnica slavljani su u crkvi Sv. Luke u Otoku u srijedu 11. siječnja 2012. godine, u 15 sati.

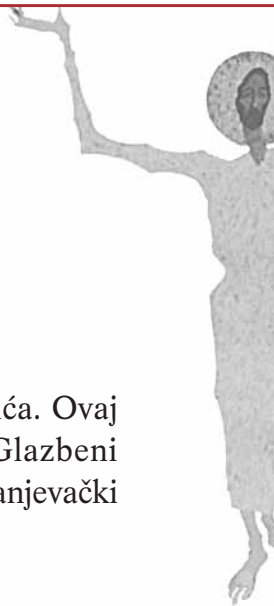
† Mara Bošnjak (r. Bekavac)

U ponedjeljak, 16. siječnja 2012. godine, preminula je Mara Bošnjak (r. Bekavac), majka našega brata fra Dinka Bošnjaka, koji vrši službe definitora i župnika u župi Lovreć.

Sprovodni obredi i misa zadušnica slavljani su u crkvi Sv. Ilije proroka u Studencima u srijedu 18. siječnja 2012. godine, u 14.30 sati.

† Filip Bešlić

U ponedjeljak, 13. veljače 2012. godine, u 96. godini života preminuo je Filip Bešlić, otac našega brata fra Stipe Bešlića koji vrši službu župnika u župama Ogorje i Zlopolje. Sprovodni obredi i misa zadušnica slavili su se u utorak, 14. veljače 2012. godine, u župnoj crkvi Sv. Filipa i Jakova u Potravlju.

Majci Mariji

Fra Milan Jašić, Audio-CD, album posvećen Majci Mariji

„Marijo, zvijezda mora si ti“ naslov je CD albuma fra Milana Jašića. Ovaj audio CD album sadrži 15 skladbi posvećenih Majci Mariji. Glazbeni producent je Toni Eterović. Izdavač je Arija CD 22, a suizdavač je Franjevački samostan Majke Božje Lurdske u Zagrebu.

Ukupno vrijeme trajanja svih pjesama jest 54:23.

Fra Milan Jašić je rođen 1959. u Novom Selu (otok Brač). Bavi se glazbom od gimnazijskih dana, vodio je mnoge dječje zборе i zborove odraslih u svojoj franjevačkoj zajednici. Kao autor glazbe i stihova pronašao se u duhovnim skladbama namijenjenim djeci i odraslima.

Marija u ranokršćanskoj literaturi

Dinko Aračić, MARIJA U RANOKRŠĆANSKOJ LITERaturi, „Marija“, Split, 2012.

Knjiga koju držite u rukama uglavnom je zbirka članaka koje sam pod naslovom Otačka zrnca objavljivao u katoličkom mjesečniku Marija. Zamisao te rubrike bila je čitateljima toga Gospina časopisa prikazati svjedočanstva ranokršćanske baštine o Majci Isusovoj. Petogodišnji pabirci iznjedrili su na svjetlo dana dotad nepoznato blago koje su crkveni oci pohranili u svojim spisima i bogoslovnim porukama. Svojom izvornošću i svježinom ti, naoko kratki, tekstovi bogati su sadržajem te su i danas novi i izazovni. Poput kamenčića, skladno se ugrađuju u divan mozaik i oblikuju lik Djevice i Majke. Dragocjeno su svjedočanstvo o onom što je prvotna Crkva vjerovala i učila o Majci Isusovoj, spomen govorničkog zanosa i pobožnosti puka Božjega prema onoj koja je svijetu donijela Začetnika života.

ADRESAR FRANJEVAČKE PROVINCIJE PRESVETOGA OTKUPITELJA

PROVINCIJSKE USTANOVE

PROVINCIJALAT SPLIT

21000 SPLIT
Trg Gaje Bulata 3
Tel: 021/ 362-388 Provincijal
Tel: 021/ 348-182 Tajnik
Fax: 021/ 347-822
Tel: 021/ 362-649 Ekonom
Fax: 021/ 348-116
E-mail: provincijalat-franjevaca@st.t.com.hr

SJEMENIŠTE SINJ

21230 SINJ
Fratarski prolaz 4
Tel: 021/ 824-400
Fax: 021/ 824-301
Tel: 021/ 826-519 Ravnatelj

GIMNAZIJA SINJ

21230 SINJ
Franj. klasične gimnazije 22
Tel./Fax: 021/ 821-809 tajništvo
Tel: 021/ 825-009 zbornica

POSTULATURA IMOTSKI (SAMOSTAN IMOTSKI)

NOVICIJAT VISOVAC

22324 DRINOVCI
Tel: 022/ 775-755
Fax: 022/ 775-732

KLERIKAT SPLIT

21000 SPLIT
Ivana Pl. Zajca bb
Tel: 021/ 541 700
021/ 541 704

“PLANINA I MORE“

21500 MAKARSKA
Franjevački put 1
Tel: 021/ 611-256

“PANIS VITAE“

21000 SPLIT
Trg Gaje Bulata 3
Tel./Fax: 021/ 344-998

“KAČIĆ“

21230 SINJ
Alojzija Stepinca 1
Tel: 021/ 70 70 71
Fax: 021/ 70 70 20

“MARIJA“

21000 SPLIT
Trg Gaje Bulata 3
Tel./Fax: 021/ 348-184

“DOBRI OTAC ANTIĆ“

10000 ZAGREB
Vrbanićeva 35
Tel: 01/ 46-60-031

“FRA RAFO KALINIĆ“

21000 SPLIT
Trg Gaje Bulata 3
Tel: 021/ 340-190

“SLUŽBA BOŽJA“

21000 SPLIT
Trg Gaje Bulata 3
Tel: 021/ 343-561
E-mail: sluzbaboazja@st.htnet.hr

OSTALE USTANOVE

KATOLIČKI BOGOSLOVNI FAKULTET

Udružena ustanova splitske metropolije
i Franjevačke prov. Presv. Otkupitelja
21000 SPLIT
Zrinsko-Frankopanska 19
Tel./Fax: 021/ 386-144

FRANJEVAČKI INSTITUT ZA KULTURU MIRA

21000 SPLIT
Poljudsko šetalište 4
Tel./Fax: 021/ 381-011

DEUTSCHLAND

Iz HR: 0049 ne birati 0 od gradskog predbroja

HRVATSKI DUŠOBRIZNIČKI URED U NJEMAČKOJ

FRANKFURT

An den Drei Steinen 42d
60435 FRANKFURT/M
Tel: 069/ 95 40 480 ured
Fax: 069/ 95 40 48 24
Tel: 069/ 95 404 811 stan
E-mail: delegatur@kroatenseelsorge.de

SAMOSTAN

MÜNCHEN

Franziskanerkloster St. Gabriel
Versaillerstr. 20
81677 MÜNCHEN
Tel: 089/ 41 95 010 Župni ured
Fax: 089/ 47 98 52
Tel: 089/ 415 595 80 Gvardijan
Tel: 089/ 419 501 16 Župnik
Tel: 089/ 419 501 25 Pavao Žmiric
Fax: 089/ 470 849 81
Tel: 089/ 416 198 31 Božo Ančić
Fax: 089/ 416 198 33

HRVATSKE KATOLIČKE MISIJE

BERLIN

Feldstrasse 4
13555 BERLIN
Tel: 030/ 261 15 40; 261 15 49
Fax: 030/ 2 62 85 97

BIETIGHEIM-BISSINGEN

Uhlandplatz 1;
74321 Bietigheim – Bissingen
Tel.: 07142/ 7739473
Fax: 07142/ 7739473

Sv. Ante Padovanski – Vahingen/Enz
Goethestr. 54; 71665 Vaihingen/Enz
Tel. 07042/816870
Fax: 07042/5562

Sv. Ilija prorok – Illingen
Eichwaldstr.
35; 75428 Illingen
Tel. 07042 827872

DARMSTADT

Feldbergstr. 32
64295 DARMSTADT
Tel: 06151/ 89 62 66 ured
Fax: 06151/ 85 15 22
Stan: Eschollbrückerstr. 15
64295 DARMSTADT
Tel: 06151/ 39 17 865

DÜSSELDORF

Van-Douven-Str. 8
40227 DÜSSELDORF
Tel: 0211/ 78 41 21 ured
Tel: 0211/ 78 44 53 stan
Fax: 0211/ 8892 742

ESSLINGEN

Untere Beutau 8-10
73728 ESSLINGEN
Tel: 0711/ 35 58 07
Fax: 0711/ 35 57 94
Stan: Lindenstr. 95
73760 OSTFILDERN
Tel: 0711/ 341 49 08

FRANKFURT

Niedenu 27
60325 FRANKFURT/M
Tel: 069/ 72 31 25
Fax: 069/ 72 33 63

FREISING

Domberg 7
85354 FREISING
Tel: 08161/ 73 59
Fax: 08161/ 417 57

KELKHEIM

Am Kirchplatz 6
65779 KELKHEIM
Tel: 06195/ 97 66 71
Fax: 06195/ 97 66 72

KÖLN

Berrenratherstr. 129
50676 KÖLN (Sülz)
Tel: 0221/ 298 13 655

LUDWIGSBURG

Schorndorfer Str. 31
71658 LUDWIGSBURG
Tel: 07141/ 92 69 71
Fax: 07141/ 90 38 90
Stan:
Mozart str. 10
71640 Ludwigsburg
Tel: 07141/ 26 79 117

MAINZ

Emmeranstraße 15
55116 MAINZ
Tel: 06131/ 22 94 54
Fax: 06131/ 22 94 62

MÜNCHEN

Schwanthaler Straße 98
80536 MÜNCHEN
Tel: 089/ 17 95 810
Fax: 089/ 17 95 81 11

OFFENBACH

Marienstraße 38
63069 OFFENBACH/M
Tel: 069/ 845 749
Fax: 069/ 848 497 64
Stan: Schäferstraße 20
63069 OFFENBACH/M
Tel: 069/ 84 66 29

ROSENHEIM

Heilig-Geist-Straße 46
83022 ROSENHEIM
Tel: 08031/ 34 181
Fax: 08031/ 58 98 23
Stan: Aventinstraße 16/II
83022 ROSENHEIM
Tel: 08031/ 14 686
Fax: 08031/ 79 74 23

RÜSSELSHEIM

Im Kleinen Ramsee 21
65428 RÜSSELSHEIM
Tel: 06142/ 1 22 70

SINDELFINGEN

Bleichmühlestr. 11/2
71065 SINDELFINGEN
Tel: 07031/ 87 31 33
Fax: 07031/ 87 90 75
Stan: Eyachstr. 36
71067 SINDELFINGEN
Tel: 07031/ 87 73 66
Fax: 07031/ 87 90 75
Mob: 0172/ 710 78 05

STUTTGART - ZENTRUM

Heusteigstr. 18
70182 STUTTGART
Tel: 0711/ 6 40 30 40
Tel: 0711/ 6 40 30 49
Fax: 0711/ 6 49 32 78
Stan: Staffenbergstr. 46
70184 STUTTGART
Tel: 0711/ 1 64 54 71

STUTT. - BAD CANNSTATT

Salacher Str. 33
70327 STUTTGART
Tel: 0711/ 9561919
Fax: 0711/ 9561918

WAIBLINGEN

Marienstr. 16
71332 WAIBLINGEN
Tel: 07151/ 15 2 22
Fax: 07151/ 59 9 00
Stan: Lenzhalde 18
71332 WAIBLINGEN
Tel: 07151/ 98 16 104

WUPPERTAL

Am Deckershäuschen 94
42111 WUPPERTAL
Tel: 0202/ 30 10 89
Fax: 0202/ 30 61 45

NJEMAČKA PASTVA

GERETSRIED

Johann-Sebastian-Bach-Str. 2
82538 GERETSRIED
Tel: 08171/ 315 96
Fax: 08171/ 38 04 79
Tel: 08171/ 38 04 76 stan

ITALIA

Iz HR: 0039 birati 0 od gradskog predbroja

RIM

Collegio "Antonianum"
Via Merulana 124
00185 ROMA
Tel: 06/ 70-373-9 centrala
Fax: 06/ 70-373-614
Tel: 06/ 70-373-716
06/ 70-373-726 Hrvatsko bratstvo

MOLISE

Piazza N. Neri 4
86030 Acquaviva Collecroce (CB)
Tel. 08/ 75 97 00 16

SLOVENIJA

Iz HR: 00386 ne birati 0 od gradskog predbroja

LJUBLJANA

Prešernov trg 4
1000 LJUBLJANA
Tel: 01/ 24 29 322
Fax: 01/ 24 29 323
Tel: 01/ 24 29 300 samostan

ENGLSKA

Iz HR: pozivni 0044

LONDON

17 Boutflower Road
London, SW11 1RE, UK
Tel./Fax: 0/ 207 2233 530

CANADA

Iz HR: pozivni 001

VANCOUVER

3105 E. 1st Avenue
VANCOUVER - B. C., V5M 1B6
Tel: 604/ 253-2089
Fax: 604/ 254-5198

USA

Iz Hrvatske pozivni broj 001

SAN JOSE

901 Lincoln Avenue
S. JOSE, California 95126
Tel: 408/ 279-0279
Fax: 408/ 292-5868

SAMOSTANI

IMOTSKI

21260 IMOTSKI
Fra Stjepana Vrljića 21
Tel: 021/ 841-178
671-077
Fax: 021/ 671-070

KARIN

23452 KARIN
Tel: 023/ 687-613
687-621

KNIN

22300 KNIN
Zvonimirova 46
Tel: 022/ 660-160
Fax: 022/ 660-046

MAKARSKA

21300 MAKARSKA
Franjevač ki put 1
Tel.: 021/ 612-259 samostan
Tel: 021/ 616-681 gvardijan
Fax: 021/ 616-681
Tel/fax: 021/ 611-416

OMIŠ

21310 OMIŠ
Put Skalica 16
Tel: 021/861-083; 862-355
Fax: 021/862-400

SINJ

21250 SINJ
Fratarski prolaz 4
Tel: 021/ 70-70-10 samostan
Tel: 021/ 70-70-17 gvardijan
Fax: 021/ 70-70-20

SPLIT

21000 SPLIT
Trg Gaje Bulata 3
Tel: 021/ 340-190
Fax: 021/ 344-988

Split - Trstenik

21000 SPLIT
Ivana Pl. Zajca bb
Tel: 021/ 541 700
021/ 541 704
Fax: 021/ 580 315

SUMARTIN

21426 SUMARTIN
Tel: 021/ 648-100

ŠIBENIK

22000 ŠIBENIK
Kačićeva 11
Tel/fax: 022/ 217-020

Šibenik - Šubićevac

22000 ŠIBENIK
Bana Ivana Mažuranića 3a
Tel: 022/ 214 294

VISOVAC

22324 DRINOVCI
Tel: 022/ 775-416, 775-700
Fax: 022/ 775-732

ZAGREB

10000 ZAGREB
Vrbanićeva 35
Tel: 01/ 46-60-030; 4660033
Tel/fax: 01/ 46-60-032 gvardijan

ZAOSTROG

21334 ZAOSTROG
Obala hrv. rodoljuba 36
Tel: 021/ 629-200
Tel/fax: 021/ 678-059

ŽIVOGOŠĆE

21329 IGRANE
Tel: 021/ 627-104

ŽUPE

**BAĆINA-Plina Stablina
BAJAGIĆ**

21241 Obrovac Sinjski
Tel: 021/ 839-840

BANJEVCI

Banjevci 196
23302 Stankovci
Tel: 023/ 632-025

BAST - BAŠKA VODA

21320 Baška Voda
Tel: 021/ 620-353

BILICE

22000 Šibenik
Ivana Mažuranića 3A

BLIZNA

21228 Blizna Donja
Tel: 021/ 897-222

BRIST - samostan Zaostrg

Tel: 021/ 629-255

BRISTOVICA

21228 Blizna Donja
Tel: 021/ 898-050

BRŠTANOVO

21202 Lećevica
Tel: 021/ 254-164

CRIVAC

21229 Crivac
Tel: 021/ 810-077

ČISTA VELIKA

22214 Čista Velika
Tel: 022/ 489-080

ČVRLJEVO

22323 Unešić
Tel/fax: 022/ 875-093

DANILO

22205 Perković
Tel: 022/ 779-581

DRAŠNICE - Igrane

DRNIŠ

22320 Drniš
Kardinala Utišinovića 14
Tel/fax: 022/ 886-137

DRVENIK - samostan Zaostrg

DUBRAVA

22000 Šibenik
Ivana Mažuranića 3A
Mob: 098/ 18 74 205

DUBRAVICE

22222 Skradin
Tel: 022/ 775-477

GALA

21241 Obrovac/Sinjski
Tel/fax: 021/ 839-999

GRAB

21242 Grab
Tel: 021/ 828-064

GRAČAC

Kneza Branimira 1
23440 Gračac
Tel: 023/ 773-090

GRADAC Drniški

22322 Ružić
Tel: 022/ 872-781

GRADAC n/m

21330 Gradac
Tel: 021/ 697-588

HRVACE

21233 Hrvace
Tel: 021/ 829-222

IGRANE

21329 Igrane
Tel: 021/ 627-874

IMOTSKI - samostan

KADINA GLAVICA

22320 Drniš
Kard. Utišinovića 14
Tel: 022/ 887-820

KARIN - samostan

KIJEVO

22310 Kijevo
Tel/Fax: 022/ 681-015

KLJACI

22322 Ružić
Tel: 022/ 874-111

**KNIN - samostan
KONJEVATE**

22221 Lozovac
Tel: 022/ 778-855

KOZICA

21274 Kozica
Tel: 021/ 609-230

KRUŠEVO

23450 Obrovac
Tel: 023/ 636-411

LABIN - PRGOMET

21201 Prgomet
Tel: 021/ 805-003

LEĆEVICA

21202 Lećevica
Tel: 021/ 250-055

LIŠANE

23303 Lišane Ostrovičke
Tel: 023/ 661-015

LOVINAC - Gračac

LOVREĆ

21257 Lovreć
Tel: 021/ 723-255

METKOVIĆ

20350 Metković
Ante Gabrića 27
Tel./Fax: 020/ 681-818

MILJEVCI

22324 Drinovci/Miljevci
Tel./Fax: 022/ 882-055

MIRLOVIĆ

22323 Unešić
Tel: 022/ 869-800

NEVEST

22323 Unešić
Tel: 022/ 860-829

OGORJE

21206 Ogorje
Tel: 021/ 663-106

OTOK

21238 Otok Dalmatinski
Tel./Fax: 021/ 834-144

PERKOVIĆ

22205 Perković
Tel: 022/ 772-333

PIRAMATOVCI

22222 Skradin
Tel: 022/ 767-605

PLINA - STABLINA

20340 Ploče, p.p. 59
Tel: 020/ 679-420

PODACI - samostan Zaostrg

PODBABLJE

21262 Kamenmost
Tel: 021/ 848-475

POTRAVLJE

21233 Hrvace
Tel: 021/ 818-555

PRIMORSKI DOLAC

21227 Primorski Dolac
Tel: 021/ 899-390

PROLOŽAC

21264 Proložac
Tel: 021/ 846-025

PROMINA

22303 Oklaj
Tel: 022/ 881-306

PRUGOVO

21231 Klis
Tel: 021/ 253-053

RADOŠIĆ - Lećevica

RUNOVIĆI

21261 Runovići
Tel: 021/ 849-000
Fax: 021/ 670-512

RUPE

22222 Skradin
Tel: 022/ 775-477

SINJ - samostan

Tel: 021/ 823-100; 70-70-41

SIVERIĆ

22321 Siverić
Tel: 022/ 885-416

SLIVNO

21272 Slivno
Tel/fax: 021/ 855-100

SPLIT - samostan

Tel./Fax: 021/ 343-586

STANKOVCI

23422 Stankovci
Tel: 023/ 380-071

STAŠEVICA

20345 Staševica
Tel: 020/ 695-200

STUDENCI

21265 Studenci
Tel/fax: 021/ 725-506
Tel: 021/ 725-487

SUMARTIN - samostan

ŠIBENIK - CRNIKA

22000 Šibenik
Ivana Mažuranića 5A

ŠIBENIK - METERIZE

22000 Šibenik
Trg sv. Jeronima 1
Tel: 022/ 332-043

ŠIBENIK - ŠUBIĆEVAC

22000 Šibenik
Bana Ivana Mažuranića 3a
Tel: 022/ 214-294

ŠIBENIK - VAROŠ

22000 Šibenik
Fra Stjepana Zlatovića 14
Tel: 022/ 212-577

TUČEPI

Podgradac 2
21325 Tučepi
Tel: 021/ 623-251

TURJACI

21230 Sinj, p.p. 76
Tel: 021/ 836-100

UGLJANE

21243 Ugljane
Tel: 021/ 813-001

UNEŠIĆ

22323 Unešić
Tel: 022/ 860-800

VELIKO BRDO

21300 Makarska
Franjevački put 1
Tel: 021/ 612-259

VINJANI

21260 Imotski
Tel: 021/ 841-791

VRGORAC

21276 Vrgorac
Splitska 23
Tel: 021/ 674-212

VRLIKA

21236 Vrlika
Tel./Fax: 021/ 827-200

VRPOLJE

22300 KNIN
Tomislavova 172
Tel: 022/ 662-270

ZAGREB - samostan

Tel./Fax: 01/466-05-55

ZAOSTROG - samostan

ZAVOJANE - Kozica

ZLOPOLJE - Ogorje

ZMIJAVCI

21266 Zmijavci
Tel: 021/ 840-148

ŽIVOGOŠĆE - samostan